

**UCHWAŁA NR XII/89/16
RADY GMINY SOMONINO**

z dnia 6 kwietnia 2016 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Somonino

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1515 z późn. zm.) –

Rada Gminy Somonino uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Somonino na lata 2009-2023 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 5 kwietnia 2016 roku – stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. W uchwale nr XXIX/218/09 Rady Gminy Somonino z dnia 15.10.2009 roku w sprawie zatwierdzenia Planów Odnowy Miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo i Kaplica uchyla się w § 1 ust. 1 wraz z załącznikiem nr 1.

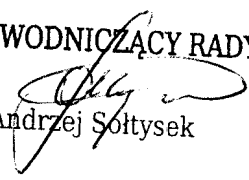
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Sołtysek

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Sołtysek

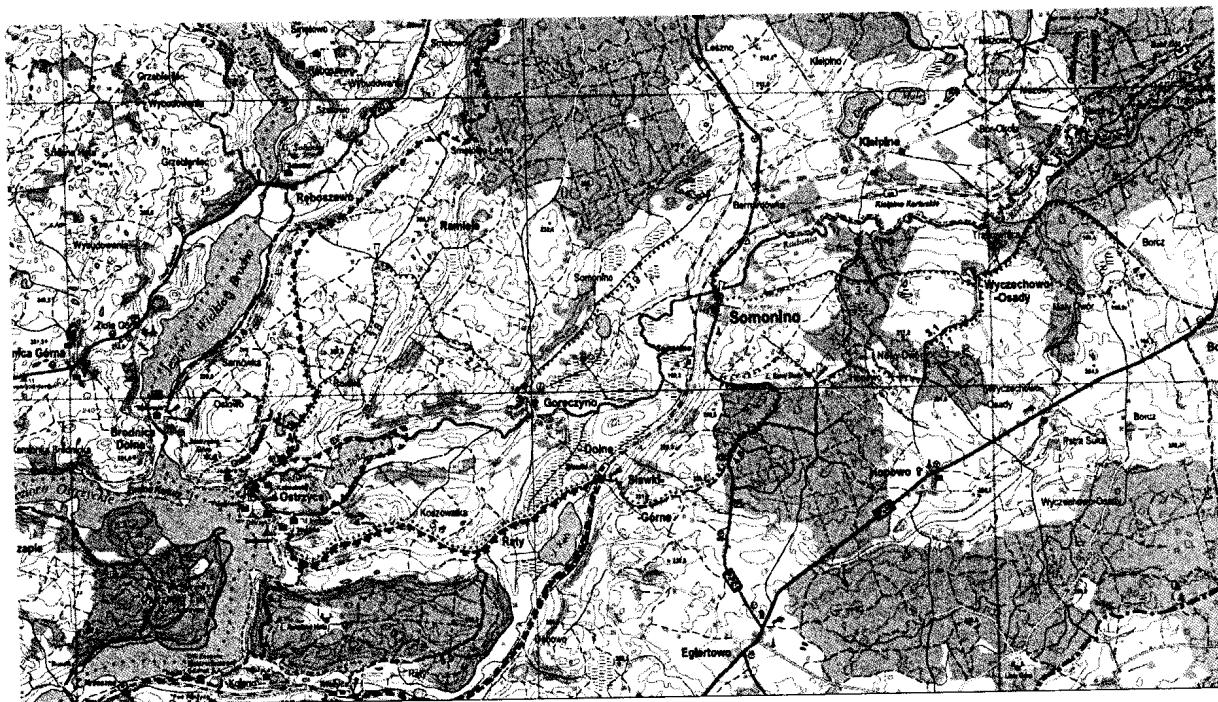
Załącznik do Uchwały Nr XII/89/16
Rady Gminy Somonino
z dnia 6 kwietnia 2016 r.

Gmina Somonino

Plan Odnowy Miejscowości

Somonino

na lata 2009 - 2023

Somonino, 2012 r.

Opracowanie przygotowane na zlecenie:

Urzędu Gminy Somonino
ul. Ceynowy 21
83-314 Somonino

przez:

Doradztwo Strategiczno – Inwestycyjne „PROGRESS”
Jarosław Zielonka
Paprotnia 47
98-161 Zapolice

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.	5
II.1. POŁOŻENIE	5
II.2. SFERA SPOŁECZNA	11
II.3. SFERA GOSPODARCZA	13
III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI SOMONINO	16
III.1 POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI I PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA	16
III.2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ	17
III.3 HISTORIA	19
III.4 PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI	20
IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI SOMONINO	21
IV.1. ZASOBY PRZYRODNICZE	21
IV.3 OBIEKTY I TERENY	23
IV.4. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW	24
IV.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	25
IV.5 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	31
IV.5.1. Zaopatrzenie w wodę	31
IV.5.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	31
IV.5.3. Zaopatrzenie w ciepło	32
IV.5.4. Zaopatrzenie w gaz	32
IV.5.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	32
IV.6 GOSPODARKA I ROLNICTWO	33
IV.7 KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	35
V. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON SOMONINA	37
VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.	38
SPIS RYSUNKÓW	51
SPIS TABEL	52

I. WSTĘP.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło dla naszego kraju szereg dodatkowych możliwości rozwoju zarówno w wymiarze społecznym jak i gospodarczym mających charakter tak bezpośrednich korzyści finansowych jak i pośrednich możliwości korzystania z zalet wspólnego rynku. Jednocześnie proces integracji i sama możliwość skorzystania z jej dobrodziejstw wymusiła spełnienie pewnych standardów i norm formalnych co przejawia się także w procesie realizacji projektów współfinansowanych ze środków funduszy pomocowych UE.

Niniejszy dokument został opracowany dla gminy Somonino jako strategia rozwoju miejscowości Kaplica, wyznaczająca kierunki i cele jej rozwoju na lata 2009 – 2016. Jednocześnie Plan ma charakter i jest dostosowany do wymagań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, Osi 3 – Działania „Odnowa i rozwój wsi” którego celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. W ramach tego działania wspierane będą projekty o charakterze lokalnym których zasadność realizacji wynika z dokonanej diagnozy stanu obecnego i przyjętych perspektyw rozwoju danej miejscowości.

Powstanie przedmiotowego dokumentu miało charakter uspołeczniony i odbywało się przy aktywnym udziale społeczności lokalnej – mieszkańców miejscowości Somonino. W pracach nad Planem – w ich koordynacji i konsultacjach – brali udział także eksperci zewnętrzni mający wiedzę i doświadczenie w planowaniu strategicznym. Prace nad Planem były konsultowane w trakcie 2 spotkań wiejskich z mieszkańcami Kaplicy oraz z władzami gminy Somonino i pracownikami Urzędu Gminy merytorycznie odpowiedzialnymi za planowanie strategiczne i realizację projektów z funduszy UE na terenie gminy. Sporządzona na tej podstawie diagnoza stanu obecnego, analiza SWOT oraz lista najważniejszych dla miejscowości inwestycji do realizacji na najbliższe lata powstała w oparciu o analizę ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Kaplicy oraz dyskusji jakie miały miejsce w trakcie spotkań społeczności wiejskiej. Tym samym dołożono wszelkich starań aby zapisy dokumentu odzwierciedlały interesy zarówno mieszkańców Kaplicy jak i władz gminy a jednocześnie były zgodne z zasadami prawa i założeniami idei zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.

II.1. POŁOŻENIE.

Gmina Somonino położona jest w środkowej części województwa pomorskiego, w powiecie kartuskim, na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi. Gmina Somonino graniczy:

- od północy z gminą miejsko – wiejską Kartuzy,
- od północnego-wschodu z gminą miejsko – wiejską Żukowo,
- od zachodu z gminą wiejską Stężyca,
- od wschodu z gminą Przywidz,
- od południa z gminami: Nowa Karczma i Kościerzyna.

Gmina Somonino jest 6 co do wielkości gminą powiatu kartuskiego i zajmuje łączną powierzchnię 11 227 ha. Gmina liczy ogółem 16 sołectw: Borcz, Egiertowo, Goręczyno, Hopowo, Kamela, Kaplica, Ostrzyce, Piotrowo, Połączyno, Ramleje, Rąty, Rybaki, Sławki, Somonino, Starkowa Huta, Wyczechowo oraz 20 miejscowości. Siedzibą władz gminy jest wieś Somonino położona nad rzeką Radunią.

Z większych miast znajdujących się w pobliżu Somonina wymienić należy:

- Aglomerację Trójmiejską – w odległości 50 km,
- Kościerzyna – w odległości 20 km,
- Kartuzy – w odległości 6 km,
- Żukowo – w odległości 20 km.

Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.
Źródło: Drogowy Atlas Polski, Forum, Warszawa, 2006 r.

Pod względem fizyczno – geograficznym gmina Somonino położona jest:

- w mezoregionie fizycznogeograficznym Pojezierze Kaszubskie, w kilku mikroregionach,
- w systemie zlewni Martwej Wisły – w tym w zlewni Motławy – w tym w zlewni Raduni,

- w systemie zlewni Wisły – w tym w zlewni Wierzycy (południowa część gminy), w tym również w zlewni Wietcisy,
- częściowo w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150 m,
- w sąsiedztwie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 116 „Gołębiewo” (międzymorenowy) według dokumentacji hydrogeologicznej z 1997 r.; granica GZWP nr 116 przebiega na południe od granicy gminy w sąsiedztwie wsi Połączyno,
- w strefach źródliskowych Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni,
- w obszarze węzłowym Pojezierza Kaszubskiego (z kilkoma biocentrami) w sieci ekologicznej ECONET-Polska; w hierarchii sieci ekologicznej jest to obszar o randze najwyższej,
- częściowo w – Kaszubskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie, Kartuskim Obszarze Chronionego Krajobrazu i Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; dla KPK obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.; w planie ochrony KPK znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- częściowo w pośredniej strefie ochronnej ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego O-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.

W gminie Somonino dominują następujące typy środowiska przyrodniczego:

- wysoczyzna morenowa (falista i pagórkowata strefa marginalna) z roślinnością pól uprawnych z glebami brunatnymi wylugowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje spływ wody i jej ograniczone wsiąkanie oraz tranzyt materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,
- równiny sandrowe z roślinnością pól uprawnych z glebami bielcowymi i rdzawymi, w podłożu z piaskami i żwirami; dominuje tu wsiąkanie wody w podłoże oraz występuje umiarkowany tranzyt wody i materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,

- wysoczyzna morenowa (wały moren spiętrzonych, falista i pagórkowata strefa marginalna) ze zbiorowiskami leśnymi, z glebami brunatnymi wylugowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje tu retencja wody i jej parowanie w zależności od usłonecznienia.

Do najważniejszych zasobów środowiska przyrodniczego gminy Somonino należą:

- lasy – zajmują 36% pow. gminy; lasy prywatne zajmują 13% łącznej pow. lasów; lasy ochronne stanowią 15% łącznej pow. lasów; lasy posiadają duże i średnie potencjały – faunistyczny, florystyczny, produkcji tlenu i regeneracji powietrza oraz retencji wody; powierzchniowo dominują ubogie lasy bukowe i bukowo-dębowe oraz nasadzenia drzew szpilkowych w wieku powyżej 40 lat,
- zarośla i szuwały – występują w rynnach polodowcowych, w zagłębieniach wytopiskowych, wzdłuż jezior, cieków, na torfowiskach i mokradłach – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- ciągi drzew krzewów, grupy drzew – występujące w rozproszeniu, szczególnie wzdłuż cieków, dróg i linii kolejowej – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- roślinność parków w Borczu i Wyczechowie oraz starych cmentarzy – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- jeziora – Trzebno, Rąty, Połęczyńskie, Piotrowskie, Ostrzyckie (przy granicy gminy) oraz małe jeziora i stawy bez nazwy – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym oraz o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody,
- rzeki – Radunia (z jazem zastawkowym w Ostrzycach z wahaniem piętrzenia 0,5 m i średnim przepływem 1,6 m³/s), Wietcisa, Wierzyca; rzeki mają charakter potoków podgórskich o bardzo dużym i dużym potencjale faunistycznym, szczególnie w zakresie ichtiofauny, występuje tu m.in. głowacz biolopłetwy, pstrąg potokowy i ciernik oraz gatunki chronione – strzebla potokowa, strzebla błotna, śliz, różanka i koza; z ssaków występuje tu przede wszystkim wydra,
- pozostałe ciek – o średnim potencjale faunistycznym,
- strefy źródliskowe Wierzyca i Wietcisa oraz cieków będących dopływami Raduni; występują w sąsiedztwie działów wodnych – o dużym potencjale retencji wody,
- torfowiska wysokie, przejściowe i niskie z mokradłami oraz glebami torfowymi i mułowo-torfowymi do zachowania – tereny te stanowią ważne korytarze, ciągi i węzły ekologiczne o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody oraz bardzo dużych, dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym,

- 4 biocentra (obecność fauny i flory o znaczeniu europejskim) z licznymi stanowiskami, ostojami i występowaniem chronionych roślin i zwierząt – **Jar Rzeki Raduni** z żyzną i ubogą buczyną, podgórskim łęgiem jesionowym, grądem zboczowym oraz liczne stanowiska rzadkich gatunków, w tym storczyków, stwierdzono występowanie bociana czarnego i ostoję bielika, **Torfowiska koło Bernardówki** z borem bagiennym i torfowiskiem wysokim, **Jeziora Raduńsko-Ostrzyckie i okolice, Torfowiska wysokie koło Somonina, Bór koło Borcza, Południowy skraj Kaszubskiego Parku Krajobrazowego** (lasy sosnowe i liczne torfowiska),
- gleby gruntów rolnych w III klasie bonitacyjnej – o dużym potencjale rolniczym; niewielkie tereny około 3 % gruntów rolnych w gminie,
- złoża kopalin udokumentowane – średni potencjał surowcowy – część złoża „Bernardyna”, piaski różnoziarniste ze żwirem, wydana koncesja do 29.09.2016 r. dla firmy „Orion”, działka nr 34/10 w Somoninie (część złoża w Kielpinie, gm. Kartuszy); pow. całego obszaru i terenu górniczego wynosi odpowiednio 1, 8672 ha i 2,519 ha.

Ochrona przyrody (związana z dużą bioróżnorodnością), krajobrazu naturalnego i środowiska w gminie Somonino dotyczy następujących terenów i obiektów:

- Kaszubski Park Krajobrazowy – 12 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.,
- otulina Kaszubskiego Parku Krajobrazowego – część gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; w „Planie ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzonego Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- Kartuski Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni – 20 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94

z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń,

- Rezerwat przyrody – „Jar Rzeki Raduni” krajobrazowy (i florystyczny) o pow. 84,2 ha, w tym w gm. Somonino 14,96 ha,
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (w granicach KPK); część pow. zespołów znajduje się w gminie, a część w gminach sąsiednich; są to – Rynna Brodnicko-Kartuska, Rynna Dąbrowsko-Ostrzycka, gdzie obowiązują ustalenia „Planu ochrony KPK” i Rozporządzenia Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. w sprawie zatwierdzenia „Planu ochrony KPK” oraz wyznaczenia w nim zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- Pomniki przyrody, łącznie 9 – 2 głazy, 3 drzewa i 4 grupy drzew,
- Proponowane 88 pomników przyrody – 2 głazy i 86 drzew opisane w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” (1994),
- 4 projektowane użytki ekologiczne – 2 w „Planie ochrony KPK” – „Jezioro Rąty” i „Jezioro Piotrowskie z przyległymi mokradłami” (częściowo w gm. Somonino) oraz 2 w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” – „Nowy Dwór” i „Borcz”,
- Projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ramleje” w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino”,
- Projektowane powiększenie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- Obszary zgłoszone do europejskiej sieci Natura 2000 – Specjalne Obszary Ochrony (SOO), wytypowane na podstawie Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory)– Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni,
- Ostoje wg programu Corine (zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Europy) – Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni, Borcz (ostoja ptaków),
- Korytarze i ciągi ekologiczne do zachowania
- Rynny polodowcowe, doliny rzeczne, zagłębienia wytopiskowe, torfowiska – konieczność ochrony przed zainwestowaniem,
- główne szlaki przemieszczania się zwierząt (przede wszystkim dużych ssaków) – konieczność ochrony przed zainwestowaniem i zabezpieczenie możliwości migracji zwierząt w poprzek dróg utwardzonych,
- Strefy źródliskowe cieków opisane w rozdz. „Zasoby środowiska przyrodniczego”,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” (miasto i duża część gminy) – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150m;

dokumentacja hydrogeologiczna z 1996 r. wykazała, że nie ma konieczności ustanawiania obszaru ochronnego zbiornika,

- Pośrednia strefa ochronna ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.,
- Punkty widokowe – „Jastrzębia Góra” (na granicy z gm. Kartuzy), „Trzebińska Góra” i inne; konieczność ochrony samego punktu widokowego i panoramy na kierunku patrzenia.

Ochrona krajobrazu kulturowego w gminie Somonino dotyczy:

- Obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- Zespoły dworsko-parkowe w Borczu i Wyczechowie, kościół w Goręczynie, dom w Ostrzycach, dom i kuźnia w Hopowie,
- Obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków – cmentarzysko kurhanowe z kręgami kamiennymi z okresu wpływów rzymskich w Borczu, grodziska z wczesnego średniowiecza w Borczu, Piotrowie i Rątach, osada z wczesnego średniowiecza w Piotrowie, cmentarzysko kurhanowe z epoki brązu w Wyczechowie,
- Wsi o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych – Piotrowo (w KPK), Goręczyno, Hopowo,
- Stref ochrony konserwatorskiej, ekspozycji i ochrony krajobrazu oraz ochrony i obserwacji archeologicznej, które należy wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; ustalenia w nich zawarte należy uwzględnić przy działaniach realizacyjnych,
- Trasy z ciągami widokowymi – droga kaszubska Brodnica Dolna – Ostrzyce – Wieżycza oraz odcinek Egiertowo – Rybaki,
- Projektowanego Parku Kulturowego Kartusko-Mirachowskiego.

II.2. SFERA SPOŁECZNA

Według danych GUS na koniec 2008 roku gminę Somonino zamieszkiwało w sumie 9 523 mieszkańców, z czego 51% stanowili mężczyźni, przez co wskaźnik feminizacji na terenie gminy sięgnął poziomu 97 K/100 M i był niższy od notowanego w skali całego powiatu kartuskiego (100 K/100 M). Gęstość zaludnienia w gminie sięgnęła w tym roku poziomu 85 mieszkańców/km² powierzchni co było także wielkością niższą od notowanej w skali całego powiatu (102 mieszkańców/km²).

Ogólne tendencje w zakresie rozwoju sfery społecznej w gminie są zbliżone z notowanymi w skali powiatu. Charakterystyczny dla obszaru gminy jest wyższy niż w powiecie przyrost naturalny na poziomie 13,00‰ (9,00‰ dla powiatu) oraz niski poziom liczby zawieranych małżeństw – 7,80‰ w skali roku (przy 8,10‰ dla powiatu).

Znacznie gorzej – i odmiennie niż ma to miejsce w skali powiatu – przedstawiała się natomiast w gminie sytuacja w zakresie salda migracji, które w 2007 roku było relatywnie niskie – na poziomie 0,94‰ przy wysokiej wartości notowanej w tym czasie dla całego powiatu (6,95‰).

Relatywnie korzystnie przedstawia się natomiast sytuacja w przypadku struktury wieku mieszkańców gminy gdzie notowany jest wysoki udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – 28,9% i niższy niż np. w skali powiatu udział grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – 10,8% mieszkańców gminy. Relatywnie mniej korzystnie niż ma to miejsce w skali powiatu przedstawia się natomiast wskaźnik obciążenia demograficznego, według którego na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie przypada 65,80 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Szczegółowe dane demograficzne dotyczące gminy i jej sytuacji na tle powiatu przedstawia tabela nr 1.

Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2008 roku.

Obszar	Liczba ludności	Ludność na 1 km2	Kobiety na 100 mężczyzn	Małżeństwa na 1000 ludności	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Saldo migracji	Ludność w wieku przed.	Ludność w wieku prod.	Ludność w wieku poprod.
Gmina Somonino	9 523	85,00	97,00	7,80	13,00	65,80	0,94	28,90	60,30	10,80
Powiat kartuski	114 083	102	100,00	8,10	9,00	61,80	6,96	26,90	61,80	11,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

II.3. SFERA GOSPODARCZA.

Główną dziedziną gospodarki w gminie Somonino pozostaje rolnictwo. Tworzy je 770 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 9,5 ha z czego 580 gospodarstw to gospodarstwa większe niż 1 ha. Rolnictwo koncentruje się zarówno na produkcji zwierzęcej jak i roślinnej. Produkcja roślinna obejmuje uprawę zbóż oraz roślin okopowych i pastewnych. Produkcja zwierzęca – hodowlą bydła i trzody chlewnej, owiec oraz drobiu.

Drugą dziedziną gospodarki w Somoninie jest stale rozwijająca się turystyka. Według danych Urzędu Gminy funkcjonuje tu 10 sezonowych i 4 całoroczne ośrodki wypoczynkowe. Ponadto są także kwatery letniskowe i agroturystyczne. Jest strzeżone gminne kąpielisko. Łączna liczba miejsc noclegowych w Gminie sięga 1 100 miejsc, w tym:

- w pensjonatach - 258,
- kwaterach agroturystycznych - 105,
- kwaterach prywatnych - 75,
- na polach biwakowych 560.

Niewielki udział w gospodarce gminy ma także rzemiosło. Dobrze rozwinięta jest sieć handlowa, gorzej – usługowa. Brak np. usług szewskich, krawieckich. Większość mieszkańców gminy utrzymuje się z rolnictwa, część z turystyki, część utrzymuje się z pracy w drobnych zakładach rzemieślniczych, część zatrudniona jest w przemyśle drzewnym.

Według danych GUS w 2008 roku w gminie były zanotowane w sumie 602 podmioty gospodarcze co dawało wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości na poziomie 63,21 podmiotów/1000 mieszkańców. Była to jednocześnie wielkość niższa od notowanej na terenie całego powiatu - gdzie wyniosła 82,84 podmiotów zarejestrowanych/1000 mieszkańców.

Wśród podmiotów zarejestrowanych w gminie 95,5% to firmy sektora prywatnego wśród których dominują przedsiębiorstwa działające jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (81,50% wszystkich podmiotów).

Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.

Wyszczególnienie	J. m.	Gmina Somonino		Powiat Kartuski	
		Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	jed.gosp.	602	100,00	9 451	100,00
Sektor publiczny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	27	4,48	292	3,09
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	24	3,99	235	2,48
Przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	0	0	0	0
Spółki handlowe	jed.gosp.	0	0	5	0,05
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0	0	0	0
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	1	0,16	2	0,02

Sektor prywatny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	575	95,50	8 620	91,20
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	491	81,56	7 235	76,55
Spółki handlowe	jed.gosp.	26	4,32	502	5,31
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	9	1,49	96	1,01
Spółdzielnie	jed.gosp.	2	0,33	30	0,32
Fundacje	jed.gosp.	1	0,17	13	0,13
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	18	2,99	187	1,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z przejawów relatywnie niższego poziomu rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest problem wysokiej stopy bezrobocia na tym terenie w tym bezrobocia ukrytego – mającego szczególnie duże znaczenie w gminach rolniczych o rozdrobnionej strukturze agrarnej. Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku na koniec drugiego kwartału 2009 roku w gminie było oficjalnie zarejestrowanych 319 bezrobotnych czyli 3,34 % mieszkańców całej gminy. Była to wartość relatywnie wyższa od notowanej w skali powiatu gdzie wielkość tego wskaźnika wahała się w granicach 2,62 %. W strukturze bezrobotnych widoczny jest także znaczny udział kobiet które stanowią w gminie 58,3 % wszystkich bezrobotnych – przy 58 % w skali całego powiatu. Jednocześnie jak zaznaczono powyżej znaczącym problemem w gminie jest także kwestia bezrobocia ukrytego – niwelowana jednak w okresie sezonu turystycznego prowadzeniem przez część mieszkańców działalności związanej z obsługą ruchu turystycznego w regionie.

Jednocześnie należy wskazać, że cały region powiatu kartuskiego należy do obszarów o relatywnie niższej stopie bezrobocia w porównaniu z ogółem województwa. Według danych GUS na koniec sierpnia 2009 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w skali powiatu sięgnęła poziomu 8,7 % przy 10,2 % w skali całego województwa.

Bardzo ważnym elementem gospodarki na terenie gminy, którego znaczenie jednocześnie rośnie z roku na rok jest rozwój branży turystycznej. Gmina Somonino położona na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi, charakteryzując się urozmaiconą rzeźbą terenu i czystością środowiska przyrodniczego oraz licznymi walorami środowiska kulturowego jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Największą popularnością wśród turystów na terenie gminy cieszy się letniskowa wieś Ostrzyce, położona wśród lasów, nad jeziorem, po którego obydwu stronach, znajdują się punkty widokowe: Jastrzębia Góra, Trzebińska Góra, w pobliżu rezerwatu przyrody. Ważnym atutem gminy jest także dobre zagospodarowanie jej walorów w infrastrukturę turystyczną oraz bogaty kalendarz atrakcji turystycznych. Turystów przyciągają liczne pensjonaty, hotele, ośrodki, gospodarstwa agroturystyczne, jak również kąpieliska, wypożyczalnie sprzętu wodnego, korty tenisowe oraz ośrodki jazdy konnej. Obecnie na terenie gminy organizowanych jest corocznie około 23 cyklicznych imprez o charakterze turystycznym i kulturalnym. Jednocześnie na terenie gminy znajduje się obecnie: 11 gospodarstw agroturystycznych, 10

ośrodków wypoczynkowych, 9 kwater prywatnych, 1 pole namiotowe, 5 ośrodków oferujących domki letniskowe, 2 kąpieliska gminne, 4 wypożyczalnie rowerów, 10 obiektów gastronomicznych. Tym samym gmina Somonino stanowi jeden z najatrakcyjniejszych obszarów Szwajcarii Kaszubskiej dla turystów.

III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI SOMONINO

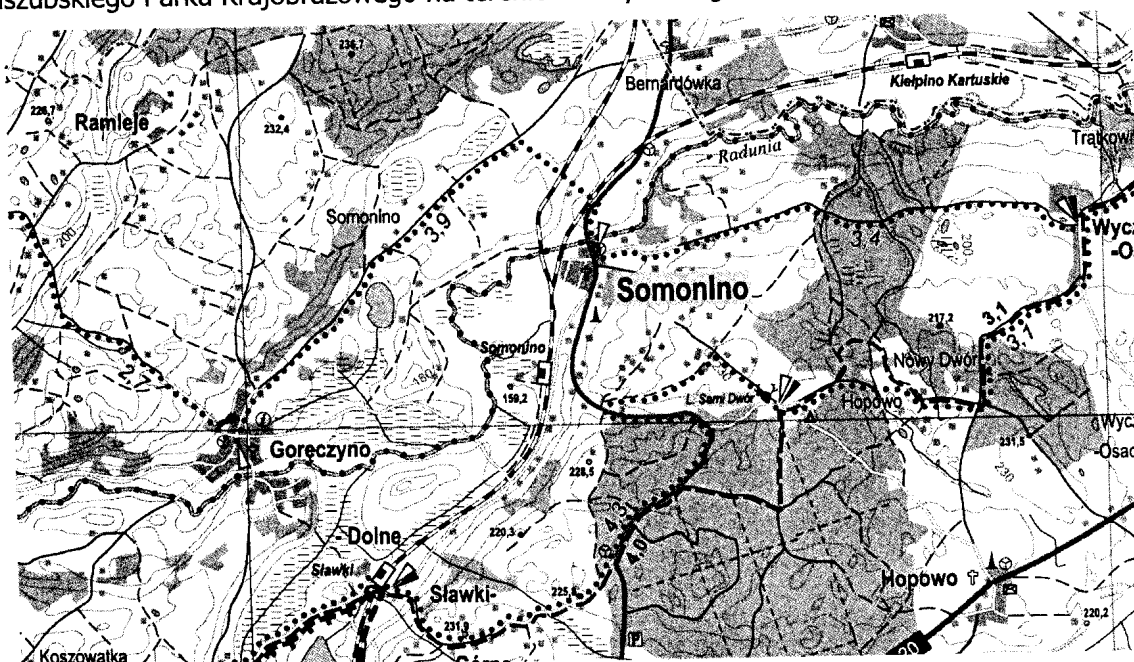
III.1 POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI I PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA

Miejscowość Somonino położona jest w południowej części powiatu kartuskiego na terenie województwa pomorskiego, stanowiąc siedzibę władz gminy wiejskiej Somonino. Miejscowość stanowi jedno z 16 sołectw położonych na terenie gminy i leży w jej centrum a jednocześnie w samym sercu Szwajcarii Kaszubskiej. Jednocześnie Somonino powiada korzystne położenie administracyjne i leży w bezpośrednim sąsiedztwie największego miasta regionu a jednocześnie stolicy powiatu – Kartuz oraz jest korzystnie skomunikowane z Trójmiastem. Pod względem komunikacyjnym Somonino leży bowiem wzdłuż ważnego szlaku komunikacyjnego – drogi wojewódzkiej 224 łączącej Trójmiasto z Tczewem oraz wzdłuż jedynej w regionie linii kolejowej Kościerzyna – Gdynia. Somonino znajduje się w odległości 7 km od stolicy powiatu Kartuz, 35 km od stolicy województwa – Gdańska oraz 25 km od Kościerzyny.

Pod względem fizycznogeograficznym Somonino położone jest na obszarze najbardziej malowniczego i urozmaiconego obszaru Pojezierza Wschodniopomorskiego – Pojezierza Kaszubskiego. Położenie to determinuje kierunki rozwoju zarówno miejscowości Somonino jak i całej gminy skutkując z jednej strony doskonałymi warunkami do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej a z drugiej słabymi warunkami glebowymi i klimatycznymi dla rozwoju rolnictwa.

Z hydrograficznego punktu widzenia Somonino w całości położone jest na obszarze dorzecza rzeki Raduni która przebiega przez Somonino – będącej lewym dopływem Motławy.

Bardzo ważną cechą miejscowości jest także jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego na terenie otuliny samego Parku.

Rys 2. Położenie Somonina w regionie.

Źródło: Szwajcaria Kaszubska – mapa turystyczno - krajoznawcza, Wydawnictwo Kartograficzne Eko-Kapio, Gdańsk, 2007 r.

III.2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ

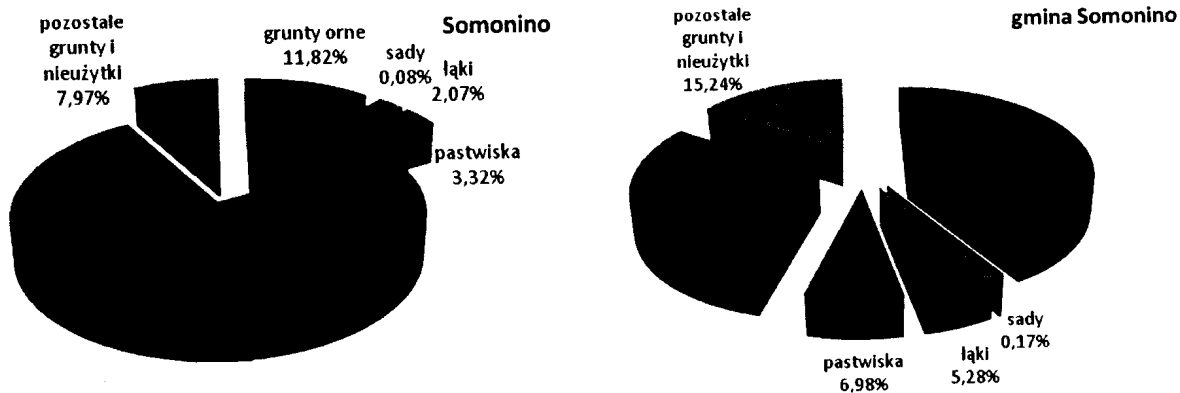
Całkowita powierzchnia miejscowości Somonino wynosi 565,9401 ha co stanowi 5,03 % powierzchni gminy Somonino (powierzchnia gminy zajmuje bowiem obszar 11 227 ha). Szczegółowa struktura użytkowania gruntów Somonina przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Somonino w ha w 2009 roku.

L.p.	Użytek	Powierzchnia w ha
1.	B (siedlisko rolnicze)	52,0036
2.	Bi (budowlane)	17,4976
3.	Bp (budowlane pastwiska)	8,3415
4.	Bz (budowlane zabudowane)	1,5487
5.	dr (drogi)	29,9725
6.	Ls (lasy)	50,881
7.	Lz (zadrzewienia)	2,5665
8.	Ł (łąki)	39,8147
9.	N (nieużytki)	18,1587
10.	Ps (pastwiska)	64,3049
11.	R (grunty orne)	230,6457
12.	S (sady)	1,7163
13.	Tr (tereny różne)	0,0005
14.	W (woda)	10,5317
15.	Pozostałe	37,9562
RAZEM:		565,9401

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

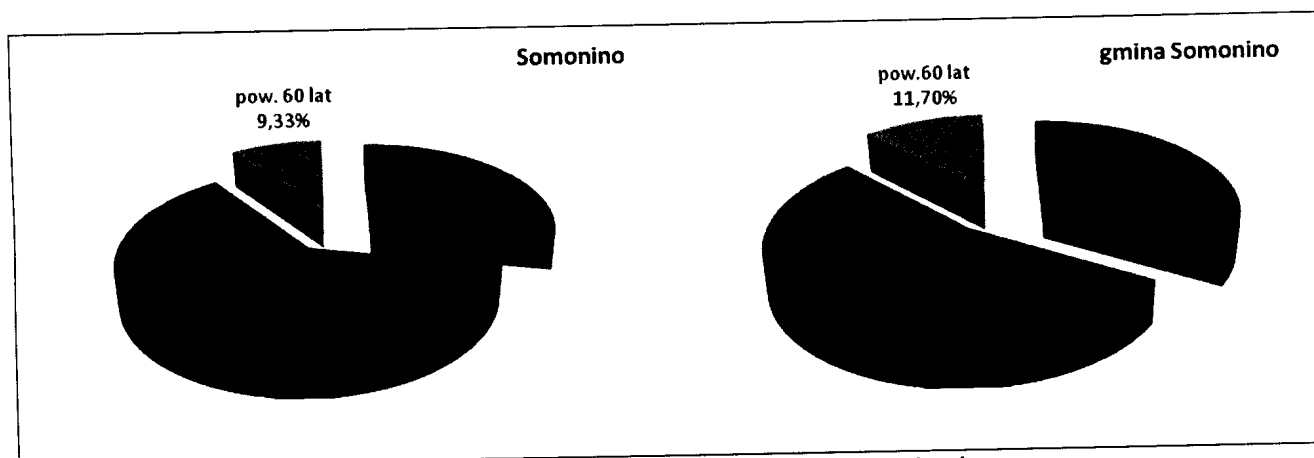
Z analizy przedstawionej struktury użytkowania gruntów wynika, że zdecydowanie dominującą formą zagospodarowania terenu w Somoninie są lasy, które na terenie sołectwa zajmują aż ponad 74 % jego powierzchni – co jest wynikiem rzadko spotykanym wśród większych wsi nawet na terenie Kaszub. Skutkiem tego stanu jest jednocześnie bardzo niewielki udział użytków rolnych w powierzchni miejscowości. Grunty orne stanowią bowiem niecałe 12 % jej powierzchni – bardzo niewielki odsetek w tym zakresie stanowią także łąki, pastwiska i sady zajmując w sumie niecałe 6 % powierzchni Somonina. Porównując te dane ze strukturą użytkowania gruntów na terenie Gminy Somonino należy wskazać na znaczne różnice w tym zakresie widoczne przede wszystkim w kontekście znacznie wyższego niż ma to miejsce na terenie całej gminy udziału lasów w powierzchni sołectwa (udział w skali gminy na poziomie 30,63 %) oraz będącego odzwierciedleniem tego stanu bardzo niskiego na tle średniej dla gminy (41,71 %) udziału gruntów rolnych w powierzchni Somonina. Tak specyficzna struktura użytkowania terenu w Somoninie determinuje kierunki rozwoju miejscowości stanowiąc z jednej strony możliwości rozwoju turystyki i rekreacji a z drugiej wprowadzając ograniczenia związane z rozwojem osadnictwa czy rolnictwa na terenie sołectwa.

Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Somoninie na tle całej gminy.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Według danych Urzędu Gminy Somonino w 2009 roku miejscowość Somonino zamieszkuje w sumie 2 765 osób. Z tego względu Somonino jest obecnie największą miejscowością na terenie całej gminy a jej ludność stanowi 29 % jej populacji. Z całkowitej populacji gminy 1 375 osób (49,70 %) to kobiety a 1 390 mieszkańców (50,30%) to mężczyźni. Na tej podstawie wskaźnik feminizacji w Somoninie sięga poziomu 98 K/100 M i jest zbliżony do notowanego w skali całej gminy (97 K/100 M). Gęstość zaludnienia w Somoninie wynosi na podstawie tych danych 120 osób/km² i jest znacznie wyższa niż średnia dla całej gminy (84 osoby/km²).

Analizując strukturą wiekową ludności miejscowości w porównaniu z danymi dotyczącymi mieszkańców gminy Somonino należy stwierdzić, że jest ona odmienna do struktury wiekowej w całej gminie. Odmienność ta wynika z niższego niż w skali całej gminy udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w populacji Somonina (28,57 % mieszkańców przy 33,88 % w skali całej gminy) oraz znacznie wyższego udziału w przypadku Somonina mieszkańców w wieku produkcyjnym którzy stanowią 62,10 % mieszkańców miejscowości przy 54,42 % dla całej gminy. Szczegółowe dane w zakresie struktury wiekowej mieszkańców Somonina na tle gminy przedstawia poniższy wykres.

Rys 4. Struktura wieku ludności Somonina na tle gminy Somonino w 2009 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

III.3 HISTORIA

Pierwsze wzmianki pisane dotyczące wsi Somonino pochodzą z 1241 roku gdzie wymienia się nazwę wsi: Semanino, Semagnino. W tym czasie książę Sambor zastawił wówczas kasztelanię Gorczyńską biskupowi kujawskiemu Michałowi. Zastaw kasztelanii trwał do 1282 roku kiedy książę Mściwój cofnął układ i przywrócił biskupowi dawne dziesięciny. W tym czasie kasztelania gorczyńska obejmowała 18 wsi w tym Somonino. Do momentu opanowania Pomorza przez zakon krzyżacki w 1308 roku wg. nowego podziału administracyjnego Somonino należało do wójtostwa tczewskiego a w nim do okręgu kościerskiego. Kolejna wzmianka o Somoninie pochodzi z 1380 roku kiedy to mistrz zakonu krzyżackiego nadał cały Somonin i pół Goręczyna rycerzom. Somonino przeszło na prawo niemieckie dopiero w 1462 roku kiedy to rycerz Maciej sprzedał połowę Somonina i Goręczyna kartuzom. Pozostałe części tych wsi sprzedał w 1474 roku. Cztery lata później król Kazimierz Jagiellończyk dokonał potwierdzenia tej sprzedaży i równocześnie przeniósł tę posiadłość z prawa polskiego na prawo chełmińskie. W 1476 roku król przeniósł pozostałą część Somonina na prawo chełmińskie – w ten sposób obie wioski znalazły się pod zarządem klasztoru. Od tej pory dzieje Somonina można podzielić na dwa okresy. Do 1500 roku była to wieś czynszowa następnie pozostała już tylko folwarkiem klasztornym. Na początku XVII wieku Somonino wraz z sąsiednimi wioskami zostało wydzierżawione w ręce prywatne. W tym okresie w 1613 roku w Somoninie powstały wapienniki a w 1615 roku powstała cegielnia. Z czasem dokonywano kolejnych ulepszeń – w sumie w XVII wieku na folwarku somonińskim istniał młyn, tartak, stolarnia, cegielnia, wapiennik, karczma. Rozwinięto hodowlę koni, wołów, krów, kóz i świń. W 1772 roku dobra klasztorne przeszły pod kamery pruskie. W 1780 r. Somonino liczyło 82 mieszkańców (76 katolików i 6 ewangelików). W 1885 r. Somonino było wsią w powiecie kartuskim. Stacja pocztowa znajdowała się w Hopowie, parafia katolicka w Goręczynie. Wieś liczyła obszar 531 ha w tym 400 roli ornej. W 53 domostwach o 79 dymach mieszkało wówczas 423 mieszkańców (178 katolików, 145 ewangelików) z czego na wybudowanie Małe

Somonino (Klein Semlin) przypada 24 domostw i 167 mieszkańców, na Somoniński Młyn 1 domostwo i 70 mieszkańców, na Górne Somonino (Ober Semlin) 19 domostw i 96 mieszkańców, na wybudowanie Wilhelmshof 2 domostwa i 11 mieszkańców. Wszystkie te wybudowania zwane były lokalnie Somonińskim Pustkami. Większa część Somonina stanowiła wówczas jedną większą posiadłość (278 ha). Oprócz tego było 33 gospodarstw gburskich i 9 zagrodniczych. Szkoła ewangelicka w 1887 r. liczyła 94 dzieci.

Po drugiej wojnie światowej, Uchwałą Nr XVIII/108/72 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku z dnia 4 grudnia 1972 r. w sprawie utworzenia gmin w województwie gdańskim utworzona została w powiecie kartuskim gmina Somonino z w/w miejscowościami - siedzibami sołectw.

III.4 PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI

Układ przestrzenny Somonina wynika z genezy powstania miejscowości na obszarze której pierwotnie funkcjonował majątek ziemski, osada i zespół przemysłowy młyna i tartaku. Obecnie czytelny jest jedynie układ nowszy, powstały wokół zespołu węzła kolejowego a struktura dawnej wsi pozostaje w znacznej mierze w zaniku. Dobrze zachowanymi obiektami są przede wszystkim obiekty związane z koleją (dworzec kolejowy, budynki mieszkalne i administracyjne oraz celne przy kolei). Jednocześnie na terenie Somonina brak jest obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

W Somoninie zachowały się nieliczne obiekty tradycyjnego budownictwa z XIX w. i liczniejsze przykłady zabudowy z I poł. XX w. Układ przestrzenny miejscowości został silnie przekształcony w ciągu XX w. Zagrożeniem dla tradycyjnego krajobrazu kulturowego jest przede wszystkim widoczna silna presja inwestycyjna, lokowanie wielko-kubaturowych obiektów na skraju skarpy i na jej stoku, wprowadzanie zabudowy o formach obcych tradycji budowlanej regionu (zwłaszcza dachy wielospadowe i mansardowe) oraz budownictwo przemysłowe.

Na terenie wsi odkryto 12 stanowisk archeologicznych. Do szczególnie ważnych należą dwa cmentarzyska płaskie, datowane na wczesną epokę żelaza. Już w 1938 roku na terenie wsi odkryto pierwsze groby skrzynkowe.

Obecna zabudowa wsi koncentruje się wzdłuż dwóch głównych szlaków komunikacyjnych miejscowości: drogi wojewódzkiej nr 224 oraz równoległej do niej drogi w kierunku Goręczyna i Ostrzyc.

IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI SOMONINO.

IV.1. ZASOBY PRZYRODNICZE

Najważniejszym walorem naturalnym miejscowości Somonino jest jego położenie w otulinie **Kaszubskiego Parku Krajobrazowego**. Obszar parku wraz z otuliną jest jednym z największych powierzchniowo obszarów chronionych w gminie Somonino. Kaszubski Park Krajobrazowy został utworzony w 1983r. Park obejmuje swoimi granicami centralny obszar etnicznej Kaszubszczyzny, określony jako wyróżniający się geograficznie region zwany Pojezierzem Kaszubskim. Powierzchnia Parku wynosi 33 202 ha, powierzchnia otuliny 32 494 ha. Lasy w parku zajmują ok. 34%, użytki rolne ok. 50%, a wody powierzchniowe ponad 10%. Park charakteryzuje bardzo urozmaicona rzeźba terenu. Występują tu wysoczyzny morenowe i wysokie wzgórza czołowomorenowe, rynny jeziorne, doliny rzeczne i fragmenty równin sandrowych. Największe zgrupowanie stanowią Wzgórza Szymbarskie o średnich wysokościach powyżej 260 m n.p.m., z najwyższym wzniesieniem w Polsce północnej - Wieżycą (328,6 m n.p.m.). Cechą charakterystyczną Parku są liczne zagłębienia terenu, których większość powstała po ustąpieniu lądolodu na skutek wytapiania się martwego lodu. Często wypełniane są jeziorami zwanymi wytopiskowymi, a niektóre zajęte przez torfowiska. Silnie rozbudowana jest sieć hydrograficzna ze źródłkowymi odcinkami Raduni, Łeby i Bukowiny oraz licznymi jeziorami o skomplikowanej linii brzegowej i znacznej głębokości. Znajdują się tu płaty bardzo wartościowej roślinności leśnej i nie leśnej (łąki, torfowiska). Na obszarach leśnych dominują buczyny kwaśne i lasy bukowo - dębowe, natomiast w części południowej bór mieszany.

Drugim bardzo ważnym walorem naturalnym Somonina jest przepływająca przez miejscowość największa rzeka regionu – Radunia - stanowiąca główny ciek downy gminy Somonino. Rzeka stanowi lewy dopływ Motławy i posiada całkowitą długość 103,2 km, powierzchnię dorzecza 837 km² i średni spadek 1,6% (na odcinku przełomu – 3,7%). Rzeka bierze swój początek na południe od Jeziora Stężyckiego, w centralnej części Pojezierza Kaszubskiego i dzieli się wyraźnie na 2 części. W okolicach Hopowa przepływa jej 1 część stanowiąca zespół jezior, tworzących w jej górnym biegu tzw. Kółko Raduńskie, w którego skład wchodzi jeziora: Stężyckie, Raduńskie, Kłodno, Małe i Wielkie Brodno oraz Ostrzyckie, połączone krótkimi odcinkami rzeki, a także Lubowisko, Dąbrowskie i Patulskie, połączone prawym dopływem wpadającym do Jeziora Ostrzyckiego. Poniżej Jeziora Ostrzyckiego Radunia przepływa przez ostatnie na trasie Jezioro Trzebno. Drugą część stanowi bezjeziorowy środkowy i dolny bieg. W wodach rzeki spotyka się ryby charakterystyczne dla rzek górskich: pstrągi i lipienie. W latach 1910-1937 zbudowano na Raduni osiem elektrowni wodnych o łącznej mocy 14 MW. Zarówno jeziora Kółko Raduńskie (przez które przepływa) jak i sama rzeka doskonale nadaje się do uprawiania turystyki kajakowej. Pomiedzy miejscowością Kiełpino a elektrownią Rutki rzeka płynie w malowniczym Przełomie Babidolskim, gdzie utworzono rezerwat Jar Rzeki Raduni.

Przez teren Somonina przebiega także Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni. Obszar ten obejmuje dno i zbocza doliny rzeki Raduni oraz bezpośrednio sąsiadujące tereny leśne i rolne. Tereny chronione rozciągają się od wsi Goręczyno na zachodzie do Straszyna i Juskowa na wschodzie. Celem utworzenia tego obszaru jest ochrona przed erozją stromych brzegów rzeki oraz utrzymanie i poprawa czystości jej wód. Całkowita powierzchnia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni wynosi 3340 ha. W skład tej powierzchni wchodzi fragment kompleksu lasów państwowych Nadleśnictwa Kartuzy (3,30 ha) w oddziale 247 obrębu Kartuzy, leśnictwo Dąbrowa, na południe od linii PKP.

IV.3 OBIEKTY I TERENY

Aktualnie przez teren Somonina przebiegają następujące szlaki turystyczne i inne obiekty liniowe o charakterze turystycznym:

- Kajakowy rzeki Raduni,
- Szlak Wzgórz Szymbarskich,
- Ścieżka rowerowa Żukowo – Ostrzyce.

Szlak kajakowy rzeki Raduni - Radunia jest dostępna dla kajaków na odcinku 96.5 km, tzn. od Stężycy nad Jeziorem Stężyczym do ujścia korytem naturalnym do Motławy. Rzeka pod względem przydatności dla kajakarstwa dzieli się wyraźnie na 2 części. Pierwszą jest zespół jezior, tworzących w jej górnym biegu tzw. kółko raduńskie, w którego skład wchodzi jeziora: Stężyckie, Raduńskie, Kłodno, Małe i Wielkie Brodno oraz Ostrzyckie, połączone krótkimi odcinkami rzeki, a także Lubowisko, Dąbrowskie i Patulskie. połączone prawym dopływem wpadającym do Jeziora Ostrzyckiego. Poniżej Jeziora Ostrzyckiego Radunia przepływa przez ostatnie na trasie Jezioro Trzebno. Drugą część stanowi bezjeziorowy środkowy i dolny bieg. Za Somoninem rzeka przedziera się wąską leśną doliną, następnie silnie meandruje pośród pól i łąk, wreszcie przełamuje się pod Babim Dołem. Liczne bystrza, kamieniste dno i zwały drzew powodują, że szlak na tym odcinku jest trudny i uciążliwy. Przełom jest krajobrazowym rezerwatem przyrody. W wodach spotyka się ryby charakterystyczne dla rzek górskich: pstrągi i lipienie. Przełomowy odcinek rzeki kończy się sztucznym jeziorem Rutki. W dolnym biegu Radunia napędza młyn w Żukowie, 8 elektrowni wodnych, poza tym nawadnia łąki. Poniżej Żukowa płynie, silnie meandrując, doliną o zmiennej szerokości. Pod Łapinem wpada do jeziora zaporowego Łapino, a następnie przepływa przez 3 inne sztuczne jeziora: Kołbudzkie, Goszyńskie i Juszkowo. Przed Pruszczem Gdańskim następuje rozdział wód Raduni na Kanał Raduni(zbud.w XIVw.), wiodący bezpośrednio do Gdańska, i naturalne, obecnie uregulowane koryto rzeki prowadzące do Motławy. 40-kilometrową okrężną trasę po jeziorach można uznać za najpiękniejszych w kraju. Brzegi, w większości piaszczysto-żwirowe, zachęcają do kąpieli i wypoczynku. Okoliczne wzgórza wznoszą się wysoko ponad brzegami jezior, a szczyt Wieżycy (329m n.p.m.) leży 172 m ponad poziomem wód Jeziora Ostrzyckiego.

Szlak Wzgórz Szymbarskich - pieszy szlak Wzgórz Szymbarskich, oznaczony jest kolorem czarnym. Jest to jeden z najdłuższych szlaków regionu gdańskiego i jednocześnie jeden z tych, które wychodząc z Trójmiasta doprowadzają w centralną część wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego. Długość całego szlaku to 120,3 km. Zaczyna się w Sopocie, poprowadzony jest m.in. przez takie miejscowości jak: Sławki, Rąty, szczyt Wieżycy, Szymbark, Potuły, Gołubie

Zgorzałe, Łączyno, Mojusz i kończy się w Sierakowicach. Szlak dociera przede wszystkim do Wzgórz Szymbarskich, które ze swą kulminacją - Wieżycą są nie tylko najwyższym położonym miejscem na Pojezierzu Kaszubskim ale na całym Niżu Środkowoeuropejskim. Następnie szlak przecina krąg Jezior Raduńskich przechodząc na ich drugi brzeg Kaszubską Bramą i zmierza w Lasy Mirachowskie. Zwiedza ich mniej znaną, południową część kryjącą rezerwat: Kurze Grzędy i Jezioro Turzycowe a na koniec doprowadza do Sierakowic, dużej i zasobnej wsi gminnej.

Ścieżka rowerowa - Aktualnie przez teren gminy przebiega jedna ścieżka rowerowa jako odcinek trasy Żukowo – Ostrzyce. Przebiega ona w granicach gminy wzdłuż drogi powiatowej 10252 od Ostrzyc do Goręczyna, a następnie do Bernardowa.

IV.4. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.

Na terenie miejscowości Somonino z uwagi na jej wielkość i ukształtowanie przestrzenne do najważniejszego obszaru związanego z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne należy zaliczyć kilka obszarów przestrzennych na terenie samej miejscowości. Fakt ten wynika przede wszystkim z układu przestrzennego Somonina który jest następstwem genezy powstania miejscowości na obszarze której pierwotnie funkcjonował majątek ziemski, osada i zespół przemysłowy młyn i tartaku. Obecnie czytelny jest jedynie układ nowszy, powstały wokół zespołu węzła kolejowego a struktura dawnej wsi pozostaje w znacznej mierze w zaniku. Dobrze zachowanymi obiektami są przede wszystkim obiekty związane z koleją (dworzec kolejowy, budynki mieszkalne i administracyjne oraz celne przy kolei). Jednocześnie układ przestrzenny miejscowości został silnie przekształcony w ciągu XX w. Zagrożeniem dla tradycyjnego krajobrazu kulturowego jest przede wszystkim widoczna silna presja inwestycyjna, lokowanie wielko-kubaturowych obiektów na skraju skarpy i na jej stoku, wprowadzanie zabudowy o formach obcych tradycji budowlanej regionu (zwłaszcza dachy wielospadowe i mansardowe) oraz budownictwo przemysłowe. Kształtowanie się obszarów wokół skupia się życie społeczne i kulturalne mieszkańców wynika również z faktu, że obecna zabudowa wsi koncentruje się wzdłuż dwóch głównych szlaków komunikacyjnych miejscowości: drogi wojewódzkiej nr 224 oraz równoległej do niej drogi w kierunku Goręczyna i Ostrzyc.

Z tego względu na terenie miejscowości z uwagi na jej wielkość można wyróżnić kilka terenów pełniących rolę lokalnych centrów aktywności mieszkańców, pełniących role społeczne i kulturalne dla mieszkańców w tym np. szkoły i przedszkola, place zabaw i inne miejsca rekreacji.

Jednocześnie wszystkie te obszary wymagają podjęcia działań inwestycyjnych w kierunku stworzenia oraz/lub poprawy stanu infrastruktury pełniącej funkcje społeczne i kulturalne dla mieszkańców.

IV.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Rozwój sfery społecznej w Somoninie z uwagi na fakt, że miejscowość pełni rolę siedziby władz gminnych a jednocześnie jest największą miejscowością w gminie, posiada także dobrze rozwiniętą infrastrukturę społeczną. Obecnie sfera społeczna w Somoninie oparta jest o działanie następujących obiektów infrastrukturalnych:

- Szkoła Podstawowa im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie,
- Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Somoninie,
- Niepubliczne przedszkole „Chatka Puchatka”,
- Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie ,
- Kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego i NMP Królowej Polski w Somoninie ,
- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Somoninie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Somoninie,
- Punkt Informacji Turystycznej w GOK Somonino,

Szkoła Podstawowa im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie - Dzieje Szkoły Podstawowej w Somoninie rozpoczynają się już w XIX wieku. Uczęszczały do niej wówczas dzieci polskie i niemieckie. W okresie międzywojennym do szkoły uczęszczało 56 uczniów. W czasie okupacji zajęcia prowadzono w języku niemieckim. Brak budynków szkolnych oraz kłopoty kadrowe powodowały, że klasy były przeładowane. Sytuacja taka utrzymywała się do 1956 roku. Wyposażenie Szkoły Podstawowej w Somoninie uległo zmianie 23 marca 1956 r., kiedy otrzymała 40 sztuk sprzętu szkolnego. Radykalna poprawa wyposażenia nastąpiła jednak dopiero w 1966 r., kiedy podjęto się budowy pawilonu szkolnego. Z kolei w wyniku kolejnej rozbudowy w 1989 r. do szkoły dobudowano tzw. łącznik. Poprzez rozbudowę uzyskano dwie przestrzenne sale lekcyjne, duży hol oraz świetlicę. W nowo wybudowanym łączniku urządzono także sanitariaty, dwie szatnie w piwnicy, duży pokój nauczycielski oraz mieszkanie dla dyrektora szkoły. Z upływem lat, szkoła zmieniała zarówno swoją strukturę organizacyjną, stając się szkołą samorządową, jak i bazę lokalową, która z biegiem lat ulegała rozbudowie. Odnowiono wszystkie sale lekcyjne i halle komunikacyjne. Wymieniono system grzewczy z węglowego na olejowe. Zaadaptowano piwnice po węglu na mini- salę dla klas 0- III. Dokonano wymiany całego ogrodzenia wokół szkoły. Oddano do użytku nowe boisko szkolne do piłki ręcznej. Obsadzono część terenu drzewkami ozdobnymi. Oddano do użytku kuchnię i stołówkę, która cieszy się wielkim powodzeniem.

Ponadto szkoła wzbogaciła się w bardzo różne i nowoczesne pomoce dydaktyczne: sprzęt multimedialny i komputerowy, np. kamera video, profesjonalny aparat fotograficzny, około 30 komputerów, programy edukacyjne, kino domowe, liczne telewizory, magnetowidy i odtwarzacze DVD i CD, projektor multimedialny oraz profesjonalny sprzęt nagłaśniający, zestawy do wychowania fizycznego, a także liczne zabawki dla klas 0. Sale lekcyjne wyposażono w nowe ławki i krzesła. Szkoła nasza od zawsze preferowała ciekawe przedsięwzięcia i inicjatywy. Uczniom stawia się wysokie wymagania, zaszczepia się wrażliwość na piękno kaszubskich pojezierzy, szacunek do tradycji, a także otwartość na kraje Unii Europejskiej, akcentując naukę języków obcych oraz łączenie się ze światem za pomocą Internetu jako nowego źródła informacji. Jesienią 2001 roku zrodził się także ambitny pomysł nadania szkole imienia. To przedsięwzięcie zaktualizowano 17 czerwca 2003 roku, kiedy z olbrzymią radością nadano placówce imię Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Aktualna ilość uczniów to 275. Przy szkole działa chór szkolny - okazjonalne występy szkolne i terytorialne i kółko gitarowe - okazjonalne występy szkolne i terytorialne. Szkoła uzyskała: Pomorskie Certyfikaty Jakości Edukacyjne - 12 (wszystkie możliwe) 2002r.

- ISO 9001-2001 (znak jakości pracy w kształceniu, wychowaniu i opiece) 2005r.
- Szkoła Ucząca Się 2008r.
- Szkoła z Klasą 2002r.
- Myślę, Czytam, Działam 2003r.
- Nauczyciel z Klasą 2004r.
- Uczeń z Klasą 2005r.

Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Somoninie - Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Somoninie funkcjonuje od 1999 roku. Początkowo szkoła mieściła się w budynku Szkoły Podstawowej w Somoninie. We wrześniu 2001 roku otrzymaliśmy nowy budynek i obecnie nasze gimnazjum znajduje się w dużym, pięknym, wolnostojącym obiekcie, którego wykończenie odbywa się etapami. Na parterze znajduje się 9 izb lekcyjnych, pracownia Szkolnego Ośrodka Kariery, biblioteka, pomieszczenie Samorządu Szkolnego i Klubu Profilaktyki, sekretariat, gabinet dyrektora, gabinet wicedyrektora i pomieszczenia dla pracowników administracji. Na I piętrze znajduje się 6 klasopracowni, Izba Regionalna, Gabinet Papieski, w którym zgromadzono pamiątki związane z osobą patrona naszego gimnazjum, pokój nauczycielski i Szkolne Centrum Pomocy Pedagogiczno-Psychologicznej. Zajęcia z wykorzystaniem komputerów z najnowszym oprogramowaniem odbywają się w pracowni komputerowej i sali multimedialnej. W części piwnicznej znajdują się szatnie, pomieszczenia przystosowane do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, szkolna stołówka i świetlica integracyjna. W bieżącym roku szkolnym do naszego gimnazjum uczęszcza 319 uczniów, nad którymi opiekę dydaktyczną i wychowawczą sprawuje 30 nauczycieli. Każda klasa opiekuje się własną salą lekcyjną. Oprócz pracowni komputerowej

posiadającej dostęp do Internetu oraz sali multimedialnej wyposażonej w przedmiotowe oprogramowanie multimedialne do dyspozycji nauczycieli i uczniów są środki audiowizualne, telewizory, magnetowidy, sprzęt nagłaśniający, kamera, aparat cyfrowy, projektory multimedialne, laptopy, radiomagnetofony, zestaw kina domowego, kserokopiarka, rzutniki pisma, videoflex. Są pierwszym gimnazjum w powiecie kartuskim, które utworzyło klasy integracyjne. Obecnie w gimnazjum jest pięć oddziałów integracyjnych, w których uczy się młodzież niepełnosprawna wraz ze zdrowymi rówieśnikami.

Niepubliczne przedszkole „Chatka Puchatka” – przedszkole zlokalizowane jest w Somoninie na osiedlu Nad Radunią 4a. Placówka czynna jest przez cały rok w godzinach od 6 do 17 (bez przerwy wakacyjnej). Głównymi cechami przedszkola wyróżniającymi je na tle placówek publicznych są:

- Doskonałe warunki lokalowe ,nowe, dobrze wyposażone w zabawki, sprzęt sportowy, pomoce dydaktyczne (komputery dostępne dla dzieci) zaplecze.
- Piękny i bezpieczny plac zabaw (podzielony na 2 części + trasa do jazdy na rowerach, hulajnogach, samochodach, itp.
- Miła i przyjemna atmosfera dla dzieci zapewniona.
- Dobra obsługa pedagogiczna.

Przedszkole oferuje zajęcia dla 4 grup dzieci: trzylatków, czterolatków, pięciolatków i sześciolatków (maksimum do 25 dzieci w grupie). W przedszkolu znajdują się 4 przestronne, dobrze wyposażone sale (ok 60 m² każda). Jednocześnie przedszkole prowadzi zajęcia dodatkowe: Język angielski (Nauką objęte są wszystkie dzieci - od najmłodszych grup począwszy); - Logopedia (po odpowiednim badaniu - diagnozie). W przedszkolu realizowane są także programy dydaktyczno - wychowawcze dopuszczone przez MEN, a także programy ekologiczne:

- Ekoludek poznaje świat.
- Ciekawa Matematyka Edyty Gruszczyk - Kolczyńskiej.
- Program "Jestem Kaszubą, Polakiem, Europejczykiem".
- Program adaptacyjny dla najmłodszych.
- Program wychowawczy i profilaktyczny.

Jednocześnie w ciągu roku szkolnego organizowane są:

- Teatrzyki i przedstawienia artystyczne dla dzieci (na Mikołaja i Wielkanoc) wystawiane przez teatry i agencje artystyczne.
- Uroczystości z okazji Andrzejek, Mikołajek, Wigilii, Balu Karnawałowego, Dnia Matki.
- Dzień Dziecka (wyjazdy poza teren przedszkola).
- Dzieci przygotowują JASEŁKA dla rodziców i dziadków.

Gminny Ośrodek Kultury w Somoninie – GOK swoją działalność rozpoczął 1 listopada 1967 roku z siedzibą w ówczesnym Domu Gromadzkim, późniejszym lokum Urzędu Gminy. W roku 1973 uchwałą Gminnej Rady Narodowej WOK został przemianowany na Gminny Ośrodek Kultury. GOK sprawuje opiekę merytoryczną nad istniejącym od 10 lat Kaszubskim Zespołem Folklorystycznym „Hopowanie” oraz grupami wyrażającymi chęć rozwijania zainteresowań wokalnno – instrumentalnych. Zajmuje się organizowaniem imprez okolicznościowych, mając na uwadze potrzeby gminne. Na terenie samej placówki prowadzone są zajęcia edukacyjne w zakresie nauki gry na instrumentach, nauki tańca towarzyskiego oraz języków obcych a także zajęcia związane z rozwojem fizycznym i psychicznym dzieci, zabawy i zawody sportowe. GOK jest odpowiedzialny również za redagowanie lokalnej gazetki „Wójtowa Kleka” która przedstawia najważniejsze fakty z życia gminy. Z dniem 1 czerwca 1992 roku uchwałą Rady Gminy w Somoninie dokonano połączenia Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w jedną instytucję kultury pod nazwą Gminny Ośrodek Kultury. W roku 1992 zapadła decyzja o zmianie lokalu GOK który otrzymał do dyspozycji część budynku OSP w Somoninie. Od roku 1992 GOK przejął także działalność sportowo – turystyczną w gminie. Ośrodek jest też animatorem działań turystycznych w Gminie Somonino, w którego gestii pozostają, między innymi:

- promocja gminy - wydawanie materiałów promocyjnych,
- organizowanie imprez (około 30 rocznie) o charakterze kulturalno – sportowo – rekreacyjno - turystycznym, odbywają się one w różnych sołectwach,
- prowadzenie trzech punktów informacji turystycznej,
- promowanie gminy na targach turystycznych,
- współpraca ze stowarzyszeniami i instytucjami, takimi jak: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Somoninie,
- Akademia Morska w Gdyni, Starostwo Powiatowe w Kartuzach i inne,
- współpraca z biurami turystycznymi.

Gminny Ośrodek Kultury zajmuje się wydawaniem różnego rodzaju publikacji promujących walory naszej gminy. W związku

z tym od stycznia 1996 r. powstał dział reklamy i promocji. Z inicjatywy mieszkańców gminy pracownicy GOK opracowali pierwszą książkę pt. "Wartości kaszubskich pokoleń" (wydawcą był Zarząd i Rada Gminy) oraz folder "Gmina Somonino zaprasza". Rok później opracowano i wydano następne publikacje, już w wersji dwujęzycznej.

Kolejną publikacją wydaną przez GOK była książka pt. "Miejscowości Gminy Somonino" napisana przez prof. dr hab. Edwarda Brezę z Uniwersytetu Gdańskiego. Inna książka, opracowana przez prof. dr hab. Błażeja Śliwińskiego, Kierownika Zakładu Historii Średniowiecza Polski i Nauk Pomocniczych Historii nosi tytuł "Kasztelania goręczyńska". W dziale tym opracowywane

są również materiały promocyjne dla wydawnictw czasopism turystycznych, widokówek i różnego rodzaju map (np. tras rowerowych).

Publikacje wydawane przez Ośrodek Kultury zabierane są na targi turystyczne w kraju i za granicą. Aby wyjść naprzeciw przybywającym na teren gminy turystom w roku 1996 został oddany do użytku Punkt Informacji Turystycznej w Ostrzycach, do którego budowy przyczynił się również GOK, przeznaczając na ten cel kwotę 5 000 zł z wypracowanych dochodów własnych. Punkt "IT" czynny jest cały rok. Można tam uzyskać wszelkie informacje turystyczne, zakupić foldery, pocztówki i pamiątki. Punkt "IT" ma kształt chaty kaszubskiej. Dach jest pokryty gontem, a ściany imitują pruski mur. Obiekt ten jest turystyczną wizytówką gminy. Dzięki staraniom Ośrodka Kultury i uprzejmości Kierownika Muzeum Kaszubskiego w Kartuzach, na piętrze placówki utworzono "izbę kaszubską", wyposażoną w komplet starych, muzealnych mebli. Oprócz Punktu "IT" w Ostrzycach, na terenie gminy działają, będące również w gestii GOK-u, dwa inne punkty "IT": w Somoninie i Goręczynie.

Wieloraka działalność jest możliwa dzięki życzliwości i wsparciu władz samorządowych, które widzą potrzebę organizowania życia kulturalnego, turystycznego i sportowego ale też wielu sponsorów oraz instytucji wspierających działania. W strategii rozwoju gminy do 2010 roku turystyka i promocja gminy mają silną pozycję. W te zadania wplatają się doskonale działania ośrodka kultury.

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Somoninie – OSP w Somoninie jest jednostką typu S2 powstałą w 1933 roku. Ponownie OSP odrodziła się w 1970 roku. Na początku działalności sprzęt przechowywano w pomieszczeniu byłej kuźni (o powierzchni 25 m²) a do dyspozycji strażaków była motopompa PO-5. W 1990 roku strażacy przenieśli się do nowej strażnicy oraz otrzymali w darze z Szwecji samochody gaśnicze Scania. Od 1995 roku jednostka działa w ramach KSRG. Aktualnie OSP zrzesza ogółem 60 członków. Bazę techniczną OSP stanowi strażnica, dwa samochody gaśnicze, ford transit, dwie motopompy PO-5, dwie pompy pływające, dwa agregaty prądotwórcze, piła spalinowa, pięć aparatów ochrony dróg oddechowych, deska ratownicza, zestaw ratowniczy PSP R1 oraz wyposażenie osobiste strażaków.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Siedziba Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej mieści się w Somoninie przy ulicy Wolności 13, natomiast Poradnia Rehabilitacyjna i Dział Fizykoterapii stanowiące komórki organizacyjne SPZOZ mieszczą się w Somoninie przy ulicy Osiedlowej 17. Ogólnie Organem założycielskim ośrodka jest Gmina Somonino, która utworzyła jednostkę w dniu 1 lipca 1997 roku jako Gminny Ośrodek Zdrowia w Somoninie w formie zakładu budżetowego. Następnie zgodnie z uchwałą Rady Gminy w Somoninie nr 8/II/98 z 5 listopada 1998 roku został on przekształcony w Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Obszarem działania SPZOZ w zakresie opieki zdrowotnej jest Gmina Somonino. Do celów SPZOZ należy udzielanie świadczeń zdrowotnych, profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowia oraz orzekanie o stanie zdrowia mieszkańców. Przychodnia jest zobowiązana do udzielenia nieodpłatnie świadczeń zdrowotnych osobom ubezpieczonym, które dokonały wyboru lekarza zatrudnionego w SPZOZ-ie oraz w innym osobom w razie nagłego wypadku. Osobom nieubezpieczonym świadczenia zdrowotne udzielane są odpłatnie. W skład SPZOZ w Somoninie wchodzi następujące komórki:

- podstawowej opieki zdrowotnej;
- pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego;
- położnictwa środowiskowo-rodzinnego;
- medycyny szkolnej;
- neurologii;
- ortopedii;
- logopedii;
- pracowni USG;
- rehabilitacji;
- fizykoterapii;
- ośrodek rehabilitacji dziennej.

Ponadto warto podkreślić, że przy SPZOZ w Somoninie działa Rada Społeczna, która jest organem inicjującym i opiniodawczym Rady Gminy oraz doradcym kierownika zakładu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Somoninie – GOPS został powołany w 1990 roku w wyniku reorganizacji systemu opieki społecznej. Ośrodek jest jednostką organizacyjną podporządkowaną władzy samorządowej nad którą bezpośredni nadzór sprawuje Wójt. Zadaniem GOPS-u jest diagnostyka jednostkowa i środowiskowa, bezpośrednie udzielanie świadczeń pieniężnych, świadczeń w naturze oraz usług. Ośrodek współpracuje z różnymi instytucjami, zakładami a szczególnie z władzami gminy. Z pomocy Ośrodka mogą korzystać osoby oraz rodziny, które samodzielnie nie mogą zapewnić podstawowych warunków egzystencji sobie i swoim rodzinom a także osoby które z różnych przyczyn często niezależnych od siebie znajdują się w trudniej sytuacji życiowej. W okresie od stycznia do sierpnia 2009 roku Ośrodek udzielił następujące ilości porad:

- Indywidualne spotkania z psychologiem – 57 osób
- Interwencje w rodzinach – 34 rodzin
- Prowadzenie niebieskich kart 2 rodziny
- Kierowanie do domu pomocy – 4
- Kierowanie na komisje powiatową – 44 os
- Kierowanie na komisje alkoholową – 3 os

- Kierowanie do CIS Ostrzyce – 7 osób
- Współpraca w PCPR oraz kuratorami sądowymi – dotycząca 25 rodzin
- Współpraca z pedagogami szkolnymi – dotycząca 30 dzieci

Punkt Informacji Turystycznej w GOK Somonino – w ramach GOK-u w Somoninie

funkcjonują trzy punkty informacji turystycznej:

- Informacja Turystyczna – Ostrzyce - Ostrzyce, ul. Droga Kaszubska 27,
- Punkt Informacji Turystycznej w GOK Somonino - 83-314 Somonino, ul. Ceynowy 1A,
- Punkt Informacji Turystycznej (uzupełniający) Biblioteka Goręczyno - 83-311 Goręczyno, ul. Kasztelańska 66

IV.5 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

IV.5.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Mieszkańcy Somonina, podobnie jak większość mieszkańców gminy Somonino zaopatrywani są w wodę z ujęć podziemnych, ujmujących wody czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Główna warstwa wodonośna czwartorzędu położona jest bezpośrednio pod glinami zwałowymi zlodowacenia bałtyckiego i zbudowana jest z różnoziarnistych piasków, pospółek i żwirów. Miąższość warstwy waha się w granicach od kilku do kilkunastu metrów, a znaczny zasięg terytorialny nadaje jej charakter zbiornika wód podziemnych.

Na terenie Somonina funkcjonuje stacja uzdatniania wody składająca się z dwóch studni głębinowych. Długość sieci wodociągowej na terenie Somonina wynosi 20,9 km a długość przyłączy wodociągowych 12,1 km. Prawie wszyscy mieszkańcy korzystają z sieci wodociągowej, poziom zwodociągowania w Somoninie wynosi bowiem 96%.

IV.5.2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Miejscowość Somonino w zakresie odbioru i oczyszczania ścieków obsługiwana jest przez sieć kanalizacji sanitarnej przesyłającej ścieki do gminnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Sławki. Somonino jest obecnie najlepiej skanalizowaną wsią na terenie gminy – do sieci kanalizacyjnej w miejscowości jest przyłączonych w sumie 90 % mieszkańców wsi których obsługuje 18,2 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz 11,6 km przyłączy kanalizacyjnych. Ścieki od pozostałych mieszkańców gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych z których wywożone są wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków, odprowadzane przez osadniki gnilne do wód powierzchniowych lub odpływają bez oczyszczenia do wód powierzchniowych i do ziemi.

Na obszarze gminy a tym samym miejscowości Somonino nie funkcjonują zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków opadowych. Wody deszczowe odprowadzane są

powierzchniowo, a istniejące gdzieś fragmentaryczne odcinki kanałów deszczowych odprowadzają niewielkie powierzchnie terenów utwardzonych.

Na terenie Gminy Somonino funkcjonuje poprawnie zorganizowany system wywozu odpadów. Odpady stałe pochodzące z miejscowości Somonino wywożone są na urządzone składowisko odpadów w Szadółkach, zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Gminą Somonino a Gminą Gdańsk.

Miejscowość Somonino objęta jest systemem wywozu nieczystości funkcjonującym na terenie gminy Somonino opartym na współpracy z prywatnymi i komunalnymi zakładami zajmującymi się wywozem nieczystości płynnych na podstawie koncesji nadanej przez Wójta Gminy Somonino. Ścieki z terenu miejscowości Somonino wywożone są do oczyszczalni ścieków w Sławkach, która mieści się na terenie gminy Somonino.

IV.5.3. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie Gminy Somonino a tym samym na terenie miejscowości Somonino nie ma zorganizowanego systemu zaopatrywania w ciepło. Źródła ciepła stanowią lokalne i indywidualne kotłownie. Kotłownie lokalne opalane są z reguły węglem lub olejem opałowym. Kotłownie indywidualne w budownictwie mieszkaniowym i zagrodowym opalane są w ok. 40-50% drewnem i odpadami z drewna.

IV.5.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Na obszarze Gminy Somonino a tym samym na terenie miejscowości Somonino nie występuje sieć z gazem ziemnym. Występujące w tym zakresie potrzeby zaspokajane są przez sprawnie działający system dystrybucji butlowego gazu płynnego.

IV.5.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Z energii elektrycznej korzysta 100% mieszkańców Somonina. Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są przez stacje transformatorowe, pracujące prawie wyłącznie jako końcowe na odczepach od linii magistralnych. Większość stacji to stacje słupowe z transformatorami od 30 do 250 kV A.

Sieć rozdzielcza niskiego napięcia jest siecią napowietrzną, posadowioną na słupach betonowych. Powszechnym stosowanym systemem ochrony od porażeń jest zerowanie.

IV.6 GOSPODARKA I ROLNICTWO

Gospodarka miejscowości Somonino oparta jest obecnie o rozwój dwóch podstawowych sektorów: rolnictwa oraz usługi dla ludności, z czego dominującą formą z uwagi na niewielki areal użytków rolnych oraz pełnienie funkcji siedziby władz gminy jest funkcja usług dla ludności. Potęguje to fakt, że ukształtowanie terenu miejscowości oraz klimat nie sprzyjają prowadzeniu rolnictwa na wysokim poziomie. Struktura jakości gruntów według klas gleb przedstawiona została w poniższej tabeli:

Tab 5. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha.

L.p.	Klasa	Powierzchnia ha	% powierzchni
1.	I	0,00	0,00
2.	II	0,00	0,00
3.	III	0,00	0,00
4.	IV	96,9930	17,14
5.	V	196,5628	34,73
6.	VI	228,9042	40,45
7.	Pozostałe	43,4801	7,68
8.	Razem	565,9401	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Struktura bonitacyjna gruntów na terenie Somonina świadczy o niskiej jakości gleb pod kątem rolniczego użytkowania. Obecnie w miejscowości brak jest gleb klas I, II i III. Zdecydowanie dominują natomiast tutaj gleby klasy VI które zajmują ponad 40 % całkowitej powierzchni Somonina oraz grunty klasy V – ponad 34 %. Równie spory udział mają gleby klasy IV – ponad 17% powierzchni. Taka struktura decyduje o relatywnie bardzo słabych warunkach glebowych dla rozwoju rolnictwa, które z racji tego może się opierać głównie na uprawie niewymagających zbóż i roślin okopowych oraz produkcji zwierzęcej.

Tab 6. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Somonino.

L.P.	Wielkość gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw	% gospodarstw
1.	poniżej 1	24	22,02
2.	1-2ha	28	25,69
3.	2-6 ha	38	34,86
4.	6-10 ha	13	11,93
5.	10-15 ha	2	1,83
6.	15-20 ha	2	1,83
7.	20-30 ha	1	0,92
8.	30-40 ha	1	0,92
6.	Razem	109	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Obecnie działalności rolniczą w Somoninie prowadzi 109 gospodarstw rolnych. Struktura wielkościowa tych gospodarstw wskazuje, że dominują wśród nich jednostki małe o powierzchni do 6 ha, które stanowią w sumie ponad 73 % wszystkich gospodarstw. Jednocześnie bardzo mało na terenie Somonina jest zlokalizowanych gospodarstw rolnych o charakterze towarowym – uprawiających na areale o powierzchni pow. 10 ha użytków rolnych – w 2009 roku w Somoninie istniało zaledwie 6 tej wielkości gospodarstw.

Według danych Urzędu Gminy Somonino w 2009 roku na terenie miejscowości Somonino zarejestrowanych było 166 podmiotów gospodarczych. Liczba ta wskazywała, że w Somoninie istnieje 27% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w całej gminie. Jednocześnie wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości sięgał w badanej miejscowości poziomu 60 podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców. Była to wielkość nieznacznie niższa od notowanej średnio w skali całej gminy (63 podmioty) co wskazuje na relatywnie wysoki poziom rozwoju tej dziedziny życia gospodarczego w Somoninie.

Poniższa tabela obrazuje rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej na terenie Somonina:

Tab 7. Rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej w Somoninie

L.p.	Rodzaj działalności	Liczba	% firm
1.	Usługi budowlane	69	41,57
2.	Handlowo – usługowe (sklepy ogólnospożywcze i przemysłowe, hurtownie)	31	18,67
3.	Praktyka lekarska dentystryczna	2	1,20
4.	Usługowe – wykonywanie instalacji elektrycznej	4	2,41
5.	Hotel	1	0,60
6.	Catering	1	0,60
7.	Działalność pielęgnarska	1	0,60
8.	Produkcja i wykończenie mebli oraz produkcja parkietów podłogowych, produkcja wyrobów taratacznych	6	3,61
9.	Wynajem, naprawa i dzierżawa maszyn rolniczych	2	1,20
10.	Produkcja konstrukcji metalowych	1	0,60
11.	Fryzjerstwo	3	1,81
12.	Usługi transportowe	11	6,63
13.	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	5	3,01
14.	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych	5	3,01
15.	Usługowe – wykonanie instalacji centralnego ogrzewania	3	1,81
16.	Usługowe – ocena ryzyka i szacowanie poniesionych strat	2	1,20
17.	Produkcja wyrobów różnego rodzaju	2	1,20
18.	Usługowe – pośrednictwo pieniężne, pomoc finansowa	2	1,20
19.	Naprawa elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	2	1,20
20.	Usługowe – reklama	1	0,60
21.	Nauka języków obcych	1	0,60
22.	Kucie i wylaczanie metali	1	0,60
23.	Produkcja statków	1	0,60
24.	Działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku	1	0,60
25.	Park rozrywki	1	0,60
26.	Produkcja wyrobów chemicznych	1	0,60
27.	Działalność związana z grami losowymi	1	0,60
28.	Działalność w zakresie inżynierii	1	0,60
29.	Produkcja artykułów z papieru	1	0,60
30.	Transmisja danych	1	0,60
31.	Usługowe – taksówka osobowa	1	0,60
32.	Działalność ambulansu wypadkowego	1	0,60
Razem:		166	100,00

Jak wynika z powyższej tabeli w Somoninie prowadzone są głównie firmy oferujące usługi budowlane i około budowlane oraz firmy handlowo - usługowe. Wśród istniejących podmiotów zdecydowanie dominują małe, rodzinne firmy zatrudniające kilku pracowników.

IV.7 KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

Na obszarze miejscowości Somonino działa szereg zarejestrowanych organizacji społecznych oraz koncentruje się życie społeczne i kulturalne nie tylko Somonina ale także całej gminy. W tym zakresie do głównych przejawów życia społecznego w Somoninie należy zaliczyć:

- **Zespół Folklorystyczny im. Jana Włásniewskiego " Mali Hopowanie"** - powstał w 2004 roku. Działa do dziś przy Gminnym Ośrodku Kultury w Somoninie. Siedzibą zespołu jest Szkoła Podstawowa w Egiertowie. Zespół liczy od 35-40 uczniów -klas III i IV Szkoły Podstawowej w Egiertowie i kilku uczniów Gimnazjum Publicznego w Somoninie. Pierwszym etnochoreografem był nieżyjący już Jan Włásniewski. Obecnie kierownikiem zespołu jest Katarzyna Patoka, kierownikiem muzycznym Józef Stachnik a choreografem Żywilla Okła. Zespół występuje w stylizowanych strojach wzorowanych na strojach Kaszubskich z końca XVIII w. Tańczy i śpiewa dwa programy-" Z Kaszubskich stron" oraz " Z Kaszebów rodem". Do tej pory zespół był dwa razy za granicą- w Danii na Dniach Polski, oraz w Słowacji na zaproszenie Centrum Kultury z Nowej Spiskiej Wsi.
- **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kultury Sportu i Turystyki na Wsi "Przyjazna Wieś Kaszubska"** - powstało w 2004 roku. Ma siedzibę w Somoninie. Zrzesza 23 członków z różnych miejscowości którym na sercu leży wszechstronny rozwój Gminy Somonino, oraz współpraca z instytucjami i samorządami dla realizacji zaplanowanych celów, w tym wprowadzenie w życie projektów.
- **Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Oddział Somonino** - 26 styczeń 1979 to data, która zapoczątkowała istnienie Oddziału ZK-P w Somoninie. Inicjatorką tego przedsięwzięcia była Maria Brusznicka – ówczesna dyrektorka GOK-u w Somoninie. Organ założycielski stanowiło 21 osób. Z tego składu do dziś członkami Zrzeszenia są: Jan Czapiewski, Mieczysław Flisikowski, Józef Hudela, Maria Keller i Dorota Podogrocka. W latach 1979- 2004 w ewidencji oddziału ZK-P zarejestrowano ponad 120 osób. Liczba członków w ciągu 25 lat działalności bardzo dynamicznie się zmieniała. Do 2000 roku wzrastała, później zmniejszała się.
- **Klub wędkarstwa sportowego „Kaszub”, swoją siedzibę ma w budynku GOK-u w Somoninie.**

- **Warsztat Terapii Zajęciowej** - celem działalności warsztatu jest ogólne usprawnienie, doskonalenie sprawności ruchowej podopiecznych pozwalającej na uzyskanie niezależności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb i samodzielności w życiu codziennym. Warsztat ma być pierwszym etapem tworzenia Kaszubskiego Centrum Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Poniżej przedstawiono wykaz organizacji pozarządowych mających siedzibę na terenie Somonina – zarejestrowanych w ewidencji organizacji pozarządowych Starostwa Powiatowego w Kartuzach:

Tab 8. Organizacje pozarządowe na terenie Somonina.

Lp.	Nazwa organizacji	Kontakt	Obszar działania organizacji
1.	Klub Sportowy „Goll”	os. Nad Radunią 31 83-314 Somonino	-
2.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kultury, Sportu i Turystyki na Wsi „ Przyjazna Wieś Kaszubska ”	Gminny Ośrodek Kultury ul. Ceynowy 1 a 83-314 Somonino tel. 058 684-11-26	- kultura i sztuka - sport, turystyka, rekreacja, hobby
3.	Stowarzyszenie „ Przyszłość ”	Sławki 15 83-314 Somonino tel. 058 684-11-31	- ochrona zdrowia - prawo i jego ochrona, prawa człowieka - usługi socjalne, pomoc społeczna
4.	Uczniowski Klub Sportowy „ Traper ”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Wolności 39 83-314 Somonino tel. 058 684-11-91	- sport, turystyka, rekreacja, hobby

V. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON SOMONINA.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego miejscowości Somonino poniżej przedstawiono analizę SWOT przedstawiającą mocne strony (Strengths), słabe strony (Weaknesses), szanse (Opportunities), zagrożenia (Threats) pokazujące potencjał Somonina i możliwości rozwoju tej miejscowości w najbliższej przyszłości.

Tab 9. Analiza SWOT dla miejscowości Somonino.

Mocne strony	Słabe strony
▪ położenie na terenie otuliny Kaszubskiego Parku Krajobrazowego ▪ położenie na terenie najatrakcyjniejszej części Pojezierza Kaszubskiego – Szwajcarii Kaszubskiej ▪ atrakcyjne walory środowiska kulturowego, ▪ szlak rowerowy przebiegający przez miejscowość ▪ korzystne położenie komunikacyjne, ▪ dobre wyposażenie w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną, ▪ dobre wyposażenie w infrastrukturę społeczną, ▪ tereny do zagospodarowania na infrastrukturę rekreacyjną dla mieszkańców i turystów, ▪ pełnienie funkcji lokalnego centrum administracyjnego, ▪ położenie nad rzeką Radunią, ▪ duża lesistość sprzyjająca rozwojowi turystyki, ▪ wysoki poziom rozwoju przedsiębiorczości, ▪ wysoki poziom rozwoju życia społecznego,	▪ słaba jakość gleb pod względem ich rolniczego wykorzystania, ▪ brak wysokotowarowych wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, ▪ brak wpływu posiadanych walorów turystycznych na gospodarkę miejscowości i dochody mieszkańców, ▪ brak miejsc noclegowych ▪ zły stan dróg ▪ słaba infrastruktura sportowo-rekreacyjna, ▪ niewielki udział użytków rolnych w powierzchni wsi,
Szanse	Zagrożenia
▪ możliwość wykorzystania funduszy UE na rozwój infrastruktury i przedsiębiorczości, ▪ atrakcyjne położenie miejscowości pod względem rekreacyjnym dla mieszkańców Trójmiasta, ▪ wzrost zainteresowania terenami rekreacyjnymi, położonymi poza dużymi aglomeracjami miejskimi	▪ bezrobocie ukryte wśród mieszkańców zajmujących się rolnictwem, ▪ ubożenie społeczeństwa Somonina, ▪ niewykorzystanie posiadanych walorów naturalnych, ▪ odpływ ludności na obszary o lepszych warunkach bytowych,

VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.

Odzwierciedleniem wniosków dotyczących stanu obecnego miejscowości Somonino oraz perspektyw jej rozwoju na przyszłość jest pakiet projektów do realizacji zaplanowanych na lata 2009-2023. Przewidziane zadania pozwolą z jednej strony na wykorzystanie posiadanych walorów środowiskowych dla rozwoju społecznego i gospodarczego a jednocześnie przyczynią się do wyeliminowania lub ograniczenia obecnie zidentyfikowanych słabych stron oraz zagrożeń w rozwoju regionu.

Przedstawione poniżej zaplanowane projekty mają charakter przede wszystkim inwestycji infrastrukturalnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej.

1. Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie

Projekt polega na budowie hali rehabilitacyjno-sportowej wraz z jej częściowym podpiwniczeniem i budową łącznika do gimnazjum publicznego w Somoninie. Zasadniczą częścią hali jest duża sala widowiskowa, sala gimnastyczna dla osób niepełnosprawnych oraz zaplecze socjalne. Celem inwestycji będzie poprawa dostępu dzieci i młodzieży do aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz zajęć lekcyjnych. Efektem projektu będzie lepsza jakość oferty edukacyjnej na poziomie gimnazjalnym oraz uatrakcyjnienie oferty sportowo-rekreacyjnej, rehabilitacyjnej i kulturalnej.

Koszt przedsięwzięcia: 5 675 874, 30 zł

Termin realizacji: 2009 – 2010 r. (źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 9.1 Lokalna infrastruktura edukacyjna, sportowa i kultury oraz Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, istniejący przy Ministerstwie Sportu i Turystyki)

2. Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej (źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 9.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia).

Przedmiotowa inwestycja będzie polegać na:

a/ remoncie pomieszczeń, znajdujących się na parterze SPZOZ w Somoninie z przystosowaniem tych pomieszczeń do aktualnych wymagań sanitarnych. W zakres remontu wchodzi także: wyremontowanie pomieszczeń po byłej aptece i ich adaptacja na nowe gabinety.

b/ wykonaniu remontu części pokrycia dachowego od strony ulicy Ceynowy, remont ten będzie polegać na rozebraniu pokrycia dachowego z onduliny wraz z rozebraniem rynien i rur spustowych. W zamian zostanie położona blacha powlekana trapezowa, rynny dachowe

półokrągłe i rury spustowe okrągłe również z blachy powlekanej. W ramach remontu tej części dachu zostaną wymienione również okna dachowe.

c/ remont drogi dojazdowej do ośrodka oraz chodnika ma polegać na rozebraniu istniejących nawierzchni ułożonych z płyt betonowych oraz częściowo z płyt betonowych typu Yumbo oraz zastąpienie ich nawierzchnią z kostki brukowej betonowej grub. 6 i 8 cm na podsypce cementowo-piaskowej.

Zasadniczym celem realizacji inwestycji będzie poprawa dostępu mieszkańców całej gminy do wysokiej jakości usług medycznych. Głównym rezultatem realizacji założeń tego celu będzie natomiast poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy, spadek zachorowalności oraz śmiertelności mieszkańców gminy.

Termin realizacji projektu: 2010 r.

Koszt inwestycji: około 372 493,30 zł.

3. Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie (źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 9.3 Lokalne inicjatywy obywatelskie)

Inwestycja będzie polegać na wykonaniu robót przygotowawczych ziemnych oraz montażu urządzeń zabawowych, na które będą składały się między innymi ławki z oparciem, ławki młodzieżowe, huśtawki, zestaw zabawowy Urwis, sprężynowce i kosze na śmieci. Celem realizacji projektu będzie poprawa dostępu dzieci i młodzieży do podstawowej infrastruktury społecznej w gminie. Głównym efektem realizacji inwestycji będzie natomiast wzrost możliwości spędzania wolnego czasu przez dzieci z terenu gminy z wykorzystaniem wysokiej jakości infrastruktury.

Termin realizacji projektu: 2011 r.

Koszt inwestycji (wartość prac budowlanych): około 120 000 zł.

4. Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie

Inwestycja Termomodernizacja budynku Gimnazjum Publicznego w Somoninie obejmuje ocieplenie ścian zewnętrznych budynku metodą bezspoinową z użyciem styropianu EPS 80-036 oraz ocieplenie dachu wełną mineralną układaną między krokwiami o współczynniku przewodności nie większym niż $\lambda = 0,045 \text{ W/mK}$. Celem realizacji projektu będzie poprawa warunków nauczania dzieci i młodzieży w gimnazjum w Somoninie. Modernizacja infrastruktury szkolnej ewoluuje stopniowo, ale z tendencją ciągłego wzrostu nasila się każdego roku. Zapewnienie właściwej organizacji dostępu do szkół sprawi, że rozwój dzieci i młodzieży będzie przebiegać bezpiecznie – w sposób kontrolowany, zaspokoi potrzeby społeczne oraz będzie ekonomicznie uzasadniona, zatem spełnione zostaną wszelkie kryteria ekorozwoju.

(źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego, działanie 5.5 Infrastruktura energetyczna i poszanowanie energii).

Termin realizacji projektu: 2010 r.

Koszt inwestycji: 456 159,54 zł.

5. Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska

W ramach projektu wykonane zostaną prace budowlane w obrębie drogi łączącej Somonino z Goręczynem polegające na poprawie stanu ich nawierzchni oraz poszerzeniu profilu drogi. Jednocześnie w ramach tych działań zostanie poprawione oznakowanie istniejącej drogi. Inwestycje te będą miały na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu ciągami dróg w Somoninie zarówno dla pojazdów mechanicznych jak i osób pieszych. Rezultatami realizacji projektu będą przede wszystkim:

- skrócenie czasu poruszania się po drogach,
- obniżenie liczby wypadków,
- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Termin realizacji projektu: 2016-2019 r. (tj. etap I i II w latach 2016-2017; etap III w 2019)

Koszt inwestycji: 6 442 338,30 zł. (tj. etap I i II – 4 331 796,26 zł; etap III 2 110 542,04 zł)

Źródło finansowania - PROW 2014-2020, Działanie: „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”.

6. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie

Głównym celem inwestycji będzie poprawa warunków nauki dla dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Somoninie. Projekt będzie polegał w tym zakresie na rozbudowie, nadbudowie, i przebudowie Szkoły Podstawowej. Głównymi rezultatami planowanej inwestycji będą przede wszystkim efekty w postaci poprawy warunków nauczania dzieci w SP w Somoninie oraz wzrost możliwości spędzania wolnego czasu przez dzieci z terenu gminy z wykorzystaniem wysokiej jakości infrastruktury społecznej.

Termin realizacji projektu: 2013-2014 r.

Koszt inwestycji: 1 100 000,00

7. Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie

Celem operacji jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz zachowanie rybackiego charakteru obszaru Szwajcarii Kaszubskiej poprzez częściową przebudowę, rozbudowę i nadbudowę Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w celu utworzenia Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Somoninie. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno roboty budowlane, jak i wyposażenie powstałych pomieszczeń. W wyniku realizacji operacji mają powstać nowe sale, w tym świetlica. Centrum będzie pełniło funkcje społeczno-kulturalne.

Termin realizacji projektu: 2012-2013 r.

Koszt inwestycji: 1 340 000,00

8. Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie

Przedmiotem projektu jest uporządkowanie terenu gminnego i w ramach tego budowa placu zabaw dla najmłodszych. Tereny do zagospodarowania są doskonałym miejscem z przeznaczeniem na cele rekreacyjne dla najmłodszych. Przedmiotowa inwestycja polega na robotach przygotowawczych ziemnych oraz montażu urządzeń zabawowych na zabetonowanych kotwach systemowych.

- Urządzenie tego miejsca wpłynie pozytywnie na wizerunek miejscowości i jednocześnie przyczyni się do stworzenia oferty rekreacyjnej dla mieszkańców a tym samym przyczyni się poprawy jakości ich życia.

- Wartość inwestycji: 74 475,00 zł

- Termin realizacji: 2011-2012 r.

9. Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.

Głównym celem realizacji inwestycji będzie poprawa bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców Somonina. Projekt będzie w tym zakresie polegał na budowie kolektora burzowego wraz ze zbiornikiem retencyjnym w Somoninie. Głównym efektem realizacji inwestycji będzie ograniczenie lokalnych podtopień oraz wyeliminowanie zagrożenia powodziowego w samym Somoninie.

Termin realizacji projektu: 2014-2016 r.

Koszt inwestycji: 3 000 000 zł.

10. Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego

Projekt przewiduje budowę ciągu pieszego prowadzącego od budynków Szkoły Podstawowej do Gimnazjum w Somoninie. W tym zakresie przewiduje się zarówno budowę nowych chodników jak i remont chodników już istniejących – będących w złym stanie technicznym. Potrzeba realizacji inwestycji wynika przede wszystkim z okresowego bardzo dużego natężenia ruchu – zarówno pieszych jak i pojazdów mechanicznych – w Somoninie i potrzeby zapewnienia przede wszystkim bezpieczeństwa dzieci i młodzieży poruszających się po drogach. Z tego względu celem realizacji inwestycji jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa poruszania się po drogach w całej miejscowości a jego głównym efektem będzie obniżenie liczby wypadków i kolizji drogowych.

Termin realizacji projektu: 2012-2013 r.

Koszt inwestycji: 500 000zł.

11. Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina

Projekt przewiduje budowę ciągu pieszego prowadzącego od Urzędu Gminy w kierunku osiedla Mestwina w Somoninie. W tym zakresie przewiduje się zarówno budowę nowych chodników jak i remont chodników już istniejących – będących w złym stanie technicznym. Potrzeba realizacji inwestycji wynika przede wszystkim z okresowego bardzo dużego natężenia ruchu – zarówno pieszych jak i pojazdów mechanicznych – w Somoninie i potrzeby zapewnienia przede wszystkim bezpieczeństwa mieszkańców poruszających się po drogach. Z tego względu celem realizacji inwestycji jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa poruszania się po drogach w całej miejscowości a jego głównym efektem będzie obniżenie liczby wypadków i kolizji drogowych.

Termin realizacji projektu: 2013-2014 r.

Koszt inwestycji: 600 000zł.

12. Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami

W ramach projektu wykonane zostaną prace remontowe na odcinkach dróg lokalnych polegające na poprawie stanu ich nawierzchni oraz poszerzeniu profilu dróg. Jednocześnie w ramach tych działań zostanie poprawione oznakowanie istniejących ulic. Inwestycje te będą miały na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu ciągami dróg w Somoninie zarówno dla pojazdów mechanicznych jak i osób pieszych. Rezultatami realizacji projektu będą przede wszystkim:

- skrócenie czasu poruszania się po drogach,
- obniżenie liczby wypadków,
- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Termin realizacji projektu: 2015-2023 r.

Koszt inwestycji: 1 000 000 zł.

13. Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie

Przedmiotem projektu jest uporządkowanie terenu wokół hali rehabilitacyjno-sportowej połączonej łącznikiem z Gimnazjum Publicznym im. Jana Pawła II oraz wokół kompleksu boisk sportowych, które znajdują się przy hali. Tereny do zagospodarowania znajdują się przy dużym budynku oświatowym i są doskonałym miejscem, które można zagospodarować na cele rekreacyjno-sportowe dla wszystkich mieszkańców gminy. Planowane parkingi oraz chodniki będą służyły także bezpieczeństwu osób korzystających z infrastruktury sportowej. Inwestycja ta wpłynie pozytywnie na wizerunek całej miejscowości i jednocześnie przyczyni się do stworzenia lepszej jakościowo oferty rekreacyjno-sportowej dla odwiedzających gminę turystów.

Termin realizacji projektu: 2011 r.

Koszt inwestycji około: 400 000 zł.

14. Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie

Przedmiotem realizacji projektu będzie budowa parku rekreacyjno – wypoczynkowego na potrzeby mieszkańców i turystów odwiedzających gminę w Somoninie. Celem inwestycji będzie stworzenie dodatkowej atrakcji turystycznej oraz miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców w gminnej miejscowości. Głównym rezultatem realizacji projektu będzie wzrost liczby turystów odwiedzających Somonino.

Termin realizacji projektu: 2020-2021 r.

Koszt inwestycji: 1 800 000 zł.

15.Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie

Celem inwestycji będzie wykorzystanie odnawialnego źródła energii do zaopatrzenia w energię sali rehabilitacyjno – sportowej w Somoninie. Projekt będzie polegał na instalacji solarów dla budynku hali. Głównym efektem realizacji projektu będzie ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery w wyniku ogrzewania budynku hali tradycyjnymi źródłami energii.

Termin realizacji projektu: 2011 r.

Koszt inwestycji: 200 000 zł.

15. Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie

W ramach planowanego projektu zostanie odnowiony pomnik, znajdujący się przy ulicy Ceynowy w Somoninie. W zakres inwestycji oprócz odnowienia pomnika wchodzi także odnowienie krzyża, zmodernizowanie istniejącego oświetlenia oraz zagospodarowanie zieleni. Projekt ma na celu zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego wsi, ukierunkowanie zainteresowań młodzieży na wydarzenia II wojny światowej na terenie Gminy Somonino oraz poprawę estetyki miejscowości.

Termin realizacji projektu: 2010-2011 r.

Koszt inwestycji: 100 000 zł.

Finansowanie: Działanie 4.1/413 PROW „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, objętego PROW 2007-2013.

Zbiorcze zestawienie planowanych inwestycji w miejscowości Somonino przedstawia poniższa tabela:

Tab 10. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2023

Lp.	Nazwa zadania	Koszt w zł
1	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie	5 675 874
2	Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej	372 493
3	Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie	120 000

4	Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie	456 159
5	Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska (etap I i II = 4 331 796,26 zł) (etap III = 2 110 542,04 zł)	6 442 338,30
6	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie	1 100 000,00
7	Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie	1 340 000,00
8	Budowa palcu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie	74.475,00
9	Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.	3 000 000
10	Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego.	500 000
11	Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina.	600 000
12	Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami.	1 000 000
13	Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie	400 000
14	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.	1 800 000
15	Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie.	200 000
16	Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie	100 000
Łącznie		23 181 339,30

Tab 11. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć

L.P.	Nazwa zadania	Koszt całkowity PLN	Struktura finansowania			Finansowanie			
			Wkład własny	Środki zewnętrzne		Własne		Środki zewnętrzne	
					Opis	PLN	%	PLN	%
1.	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie	5 675 874	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.1	851 381,10	15	4 824 492,90	85
2.	Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej	372 493	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.2	55 873,95	15	316 619,05	85
3.	Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie	120 000	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.3	18 000,00	15	102 000,00	85
4.	Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie	456 159	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 5.5	68 423,85	25	387 735,15	75
5.	Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska	6 442 338,30 W tym:							
	Etap I i II	4 331 796,26	X	X	PROW 2014-2020, Działanie: „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”	1 575 474,30	36,37	2 756 321,96	63,63
	Etap III	2 110 542,04	X	-		2 110 542,04	100	0	0
6.	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie	1 100 000,00	X	X	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich „Odnowa i rozwój wsi”	275 000,00	25	825 000,00	75

7.	Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie	1 340 000,00	X	X	PO RYBY	201 000,00	15	1 139 000,00	85
8.	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie	74 475,00	x	x	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich „Odnowa i rozwój wsi”, Działanie 413	14 896,00	20	59 579,00	80
9.	Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.	3 000 000	X	-	-	3 000 000	100	0,00	0,00
10.	Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego.	500 000	X	-	-	500 000	100	0,00	0,00
11.	Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina.	600 000	X	-	-	600 000	100	0,00	0,00
12.	Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami.	1 000 000	X	-	-	1 000 000	100	0,00	0,00
13.	Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie	400 000	X	X	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007 – 2013, Działanie 9.3	60 000,00	15	340 000,00	85
14.	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.	1 800 000	X	-	-	1 800 000	100	0,00	0,00

15.	Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie.	200 000	X	-	-	200 000	100	0,00	0,00
16.	Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie	100 000	X	X	Działanie 4.1/413 PROW „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”	25 000	25	75 000	75

Tab 12. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie	2009-2010
2	Poprawa jakości świadczonych usług medycznych w SPZOZ Somonino poprzez remont jego pomieszczeń i infrastruktury towarzyszącej	2010
3	Budowa placu zabaw na Osiedlu Dambka w Somoninie	2011
4	Termomodernizacja budynku gimnazjum w Somoninie	2010
5	Budowa drogi Somonino – Goręczyno ul. Kasztelańska	2016-2019
6	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Somoninie	2013-2014
7	Utworzenie Centrum Edukacji Zarybiania Jezior Kaszubskich w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Somoninie	2012-2013
8	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Somoninie	2011-2012
9	Budowa kolektora burzowego i zbiornika retencyjnego.	2014-2016
10	Budowa ciągu pieszego ze Szkoły Podstawowej do Gimnazjum Publicznego.	2012-2013
11	Budowa ciągu pieszego od Urzędu Gminy Somonino na Osiedle Mestwina.	2013-2014
12	Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami.	2015-2023
13	Zagospodarowanie terenu przy obiektach sportowych w Somoninie	2011
14	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.	2020-2021
15	Instalacja solarów na hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie.	2011
16	Odnowienie pomnika historycznego w Somoninie	2010-2011

Tab 13. Harmonogram Gantta dla planowanych przedsięwzięć

Lp.	Nazwa zadania	Rok														
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Budowa hali rehabilitacyjno-sportowej w Somoninie															

SPIS RYSUNKÓW

Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.

Rys 2. Położenie Somonina w regionie.

Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Somoninie na tle całej gminy.

Rys 4. Struktura wieku ludności Somonina na tle gminy Somonino w 2009 roku.

SPIS TABEL

- Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2008 roku.
- Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sektorów własnościowych w 2008 roku.
- Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Somonino w ha w 2009 roku.
- Tab 5. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha.
- Tab 6. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Somonino.
- Tab 7. Rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej w Somoninie
- Tab 8. Organizacje pozarządowe na terenie Somonina.
- Tab 9. Analiza SWOT dla miejscowości Somonino.
- Tab 10. Zestawienie planowanych inwestycji na lata 2009-2016
- Tab 11. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć
- Tab 12. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji
- Tab 13. Harmonogram Gantt dla planowanych przedsięwzięć